

Milieubeleidsplan

Gemeente Oost Gelre

2010 - 2020

Milieubeleidsplan
13 november 2009

Opgesteld door MWH en Gemeente Oost Gelre

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	1
1.1 Aanleiding: de toekomst begint vandaag!.....	1
1.2 Inhoudsopgave.....	2
2. Ontwikkelingen en milieuambitie	4
2.1 Kenschets Oost Gelre	4
2.2 Ontwikkelingen tot 2020.....	6
2.3 Milieuambitie 2020	8
3. Themagerichte uitwerking	10
3.1 Milieuthema Afval.....	11
3.2 Milieuthema Bodem en waterbodems.....	14
3.3 Milieuthema Water(kwaliteit) en afvalwater	17
3.4 Milieuthema Geluid	21
3.5 Milieuthema Externe veiligheid	24
3.6 Milieuthema Luchtkwaliteit	28
3.7 Milieuthema Geur	30
3.8 Milieuthema Natuur en landschap	33
3.9 Milieuthema Klimaat en energie	36
3.10 Milieuthema Verkeer en vervoer.....	39
4. Instrumentele benadering	42
4.1 Vergunningverlening.....	42
4.2 Handhaving	45
4.3 Milieucommunicatie en Natuur- en Milieueducatie	47
4.4 Interne milieuzorg en duurzaam inkopen.....	50
4.5 Ruimtelijke ordening.....	52
4.6 Beheer Openbare Ruimte	55
5. Omgevingsgerichte uitwerking	58
5.1 Bestaande woonwijken.....	59
5.2 Nieuwbouw	61
5.3 Bedrijventerreinen	63
5.4 Buitengebied	65
6. Meerjarenprogramma	68

1. Inleiding

1.1 Aanleiding: de toekomst begint vandaag!

‘De toekomst begint vandaag! Met ontwikkelingen in de wereld om ons heen, de manier waarop wij daarop inspelen en door de keuzen die we maken voor morgen. Een visie op de toekomst biedt richting.’ Dit zijn de eerste zinnen uit de Toekomstvisie 2020 van Oost Gelre en de aanleiding van het opstellen van dit Milieubeleidsplan. Wij willen nu zo handelen, dat de leefomgeving van het Oost Gelre van 2020 ook echt is zoals we het graag zouden zien.

Het milieubeleid van Oost Gelre kent een stevige verankering. We weten waar we nu staan en waar we naar toe willen. Plannen zijn opgesteld en uitgevoerd voor verschillende milieuthema’s zoals geluid, geur, bodem, water, natuur, afval, vergunningverlening, handhaving en klimaat en energie. In dit Milieubeleidsplan geven we de verbindingen tussen deze thema’s aan; hoe kunnen de losse milieuthema’s samen één geheel vormen. En we willen tegelijk aangeven hoe onze mooie, groene gemeente zich op een duurzame wijze verder kan ontwikkelen.

Dit Milieubeleidsplan is te zien als een soort ‘paraplu’ voor de milieuambities van nu en in de toekomst. Het biedt kansen om tijdig milieu en duurzaamheid mee te nemen in nieuwe ontwikkelingen op het gebied van ruimte (aanleg van wegen, landschapsontwikkeling, woningbouw, e.d.) en economie (uitbreiding van werkgelegenheid, opschaling van agrarische of industriële bedrijvigheid, e.d.).

Voor alle milieugerelateerde onderwerpen zijn concrete doelstellingen voor de korte termijn (2015) en ambities – ‘wensbeelden’ - voor de langere termijn (2020) geformuleerd. De doelstellingen voor de korte termijn zijn uitgewerkt in activiteiten en projecten.

Uitgangspunten

Het doel van dit Milieubeleidsplan is het formuleren van een overkoepelende milieuambitie die de basis is voor andere (ruimtelijke) plannen. Het Milieubeleidsplan gaat uit van een aantal uitgangspunten.

1. Aansluiting op bestaand beleid en paraplu voor nieuw beleid

Het Milieubeleidsplan sluit aan op het bestaande beleid, zoals de Europese en landelijke regelgeving, de Toekomstvisie 2020 en diverse gemeentelijke beleidsstukken. Tegelijkertijd vormt het een kapstok voor de uitwerking van nieuw beleid en uitvoeringstaken, zoals nieuwe ruimtelijke plannen en de jaarlijkse milieuwerkprogramma’s.

2. Integraliteit en samenhang

Dit Milieubeleidsplan verwoordt de wijze waarop milieu en duurzaamheid integreren in ontwikkelingen op aangrenzende gebieden (bv. bouwen en wonen en de ruimtelijke ordening). Waar relevant is de samenhang tussen thema's en werkwijze aangegeven.

3. Herkenbaar en begrijpelijk

Het milieubeleid van de gemeente Oost Gelre moet herkenbaar en begrijpelijk zijn voor iedereen: inwoners, ondernemers en de gehele gemeentelijke organisatie.

4. Uitwerking van het programma 'duurzaamheid'

Op basis van een motie die eind 2008 door de gemeenteraad is aangenomen, is besloten om in 2009 een nieuw programma 'duurzaamheid' te ontwikkelen. Dit milieubeleidsplan vormt mede de basis voor de uitwerking van dit programma.

1.2 Inhoudsopgave

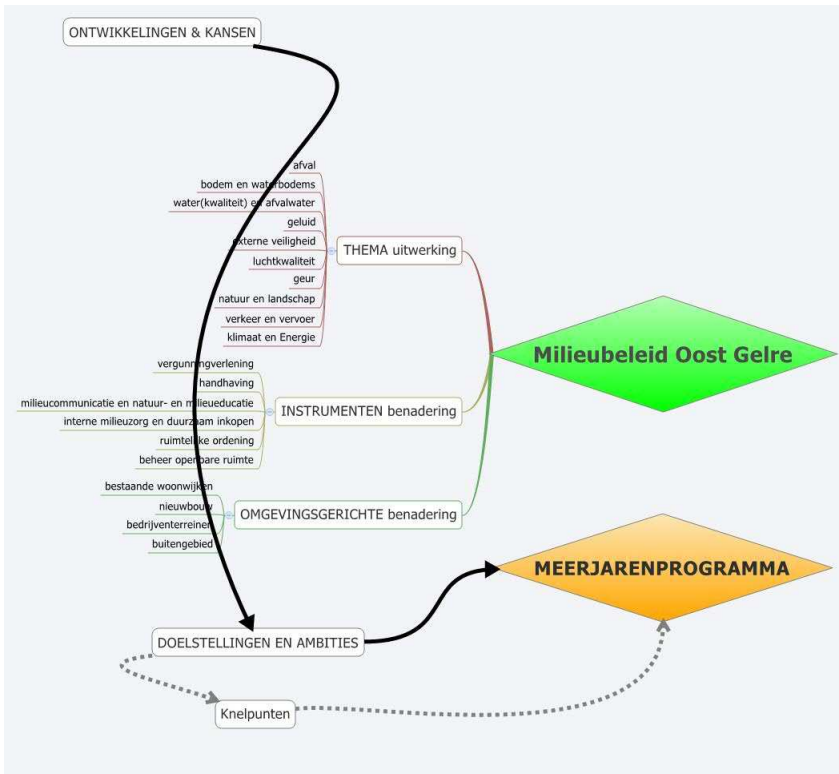
Dit plan kent de volgende opbouw:

- Hoofdstuk 2 bevat een omschrijving van Oost Gelre, toekomstige ontwikkelingen en de algemene milieuambitie. Het hoofdstuk start met een algemene kenschets van Oost Gelre. Daarna wordt ingegaan op de ontwikkelingen in Oost Gelre tot 2020. De laatste paragraaf geeft de algemene milieuambitie weer, die de basis vormt voor de uitwerking van de doelen en ambities voor de verschillende milieuthema's en ambities in de deelgebieden van de gemeente.
- Hoofdstuk 3 beschrijft per milieuthema het wettelijk kader en beleid, de huidige situatie en de ontwikkelingen en kansen. Per thema is de gewenste situatie in de doelstellingen voor 2015 en de ambities voor 2020 aangegeven.
- Het hoofdstuk daarna (4) beschrijft de 'instrumentele benadering' van het milieubeleid. Ingegaan wordt op die instrumenten die de gemeente Oost Gelre gaat inzetten om de milieuthema's op het gewenste niveau te beheren. Het betreft de vergunningverlening, handhaving, communicatie/educatie, interne milieuzorg en duurzaam inkopen, ruimtelijke ordening en het beheer van de openbare ruimte.
- Vervolgens werkt hoofdstuk 5 de gebiedsgerichte aanpak van het milieubeleid verder uit.
- Het laatste hoofdstuk (6) bevat het meerjarenprogramma voor de uitvoering van dit plan met een planning van de activiteiten. Dit programma vormt de basis voor de per jaar uit te werken milieuwerkprogramma's en de afdelingsplannen.

Uitwerking 'integraliteit en samenhang'

Onderstaande figuur maakt duidelijk op welke wijze het uitgangspunt van 'integraliteit en samenhang' is uitgewerkt in de hoofdstukken 3, 4, 5 en 6 van het Milieubeleidsplan.

Figuur 1: Samenhang tussen alle onderwerpen Milieubeleidsplan

Voor alle milieuthema's (hoofdstuk 3), instrumenten (hoofdstuk 4) en deelgebieden (hoofdstuk 5) zijn kansen voor het toekomstige Oost Gelrese milieubeleid gesignaleerd. Daarnaast komen op de gemeente autonome ontwikkelingen af, zoals nieuwe landelijke en Europese wet- en regelgeving, waar zij in haar beleid op moet anticiperen. De gemeente wil proactief omgaan met deze kansen en ontwikkelingen, en formuleert daarom haar doelstellingen voor 2015 en ambities voor 2020 mede op basis hiervan.

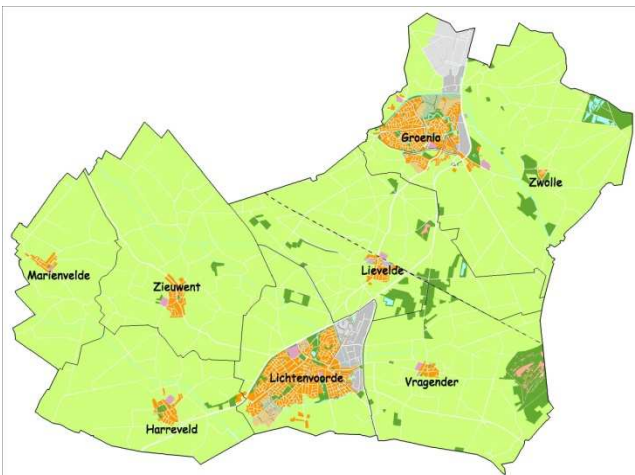
Vervolgens bevat het Meerjarenprogramma concrete activiteiten en projecten om enerzijds de doelen voor 2015 te behalen en anderzijds te reageren op eventuele knelpunten die zij op haar weg naar het bereiken van deze doelen tegen kan komen.

2. Ontwikkelingen en milieuambitie

2.1 Kenschets Oost Gelre

De Achterhoekse gemeente Oost Gelre is in 2005 ontstaan uit de samenvoeging van de voormalige gemeenten Groenlo en Lichtenvoorde en enkele delen (rondom de kleine kernen Zwolle en Mariënelde) van de voormalige gemeenten Ruurlo, Eibergen en Zelhem. De gemeente heeft ruim 30.000 inwoners en een totale oppervlakte van ruim 11.000 hectare met relatief veel buitengebied. Het karakter van de gemeente is sterk landelijk. Kenmerkend voor deze nieuwe gemeente zijn een sterke industriële en agrarische bedrijvigheid in combinatie met de rust en ruimte voor zowel inwoners als recreanten en een kleinschalige leefomgeving.

Figuur 2: Plattegrond gemeente Oost Gelre

Oost Gelre is een groene gemeente die - naast een groot buitengebied - bestaat uit twee grote kernen (Lichtenvoorde en Groenlo) en een aantal kleine kernen (Zwolle, Zieuwent, Mariënelde, Lievelede, Vragender en Harreveld). Bij de samenvoeging zijn de kernen Mariënelde en Zwolle in de nieuwe gemeente opgenomen.

Op het grondgebied ligt een deel van een groot natuurgebied (Korenburgerveen). De gemeente is rijk aan cultuurhistorisch erfgoed. Dit is in het bijzonder terug te zien in het cultuurlandschap van onder meer Lichtenvoorde, de kerkdorpen en het (voormalige militaire) cultuurlandschap van Groenlo Vestingstad en de Circumvallatielinie uit de Tachtigjarige Oorlog.

Landschap

Het landschap van Oost Gelre is heel gevarieerd, waarbij het cultuurlandschap overwegend in gebruik is als landbouwgrond.

Het landschap van de gemeente is op te delen in drie zones:

- *het Oost-Nederlands Plateau* in het oosten met een glooiend landschap, dat zich onderscheidt door zijn relatieve grootschaligheid. Dat geldt met name voor het glooiende dal van de Groenlose Slinge en de heideontginningen;
- *het nat* van het oorspronkelijk natte gebied in het westen, waar openheid - zeker in de ontginningen - overheerst;
- tussen het plateau en het nat ligt de zone met *drie dorpen en een stad* op een lange dekzandrug.

De afgelopen jaren is het aantal woningen in de gemeente uitgebreid dankzij een aantal grotere nieuwbouwprojecten. Nog op stapel staat in Groenlo het plan Brouwhuizen en de Woerd in combinatie met de ontwikkeling van een ecologisch stadspark met een meanderende Slinge. In Lichtenvoorde wordt de nieuwbouwwijk Flierbeek nog verder uitgebreid.

Bedrijvigheid

Oost Gelre bevat op het moment circa 175 hectare bedrijventerreinen en een sterke agrarische sector met veel gespecialiseerde bedrijven. Op het nog uit te breiden regionaal bedrijventerrein de Laarberg in Groenlo zal een groot deel van de groei van de bedrijvigheid in de regio zich gaan vestigen. Daarnaast kunnen bedrijven met een lagere milieucategorie zich vestigen op bedrijventerrein de Lindebrook in Lichtenvoorde.

Bovendien ontdekken steeds meer toeristen de gemeente, niet alleen door de rust en ruimte, maar ook door de rijke cultuurhistorie. Groenlo als vestingstad staat hierin centraal.

2.2 Ontwikkelingen tot 2020

De komende jaren komen op Oost Gelre diverse ontwikkelingen af op het gebied van industrie, agrarische activiteiten, recreatie, landschap en wonen. Een aantal hiervan geldt voor heel Nederland en een aantal ontwikkelingen is specifiek van toepassing op Oost Gelre.

2.2.1 Algemene ontwikkelingen

De meest relevante ontwikkelingen die voor heel Nederland gelden, zijn als volgt:

1. **Energietekort bij gelijkblijvende energievraag.** Als de energieconsumptie blijft op het huidige niveau dan zal er gezocht moeten worden naar alternatieven voor de huidige conventionele brandstoffen. Door deze energietransitie zal op landelijk en mondiaal niveau steeds meer worden ingezet op energiebesparing, -opslag en -efficiëntie en op de opwekking en het gebruik van duurzame energiebronnen zoals wind, zon, biomassa en restwarmte.
2. **Klimaatverandering.** Het klimaat verandert. Dit gaan we merken in grotere weersextremen, zoals hevige neerslag. Daarnaast heeft klimaatverandering effect op de flora en fauna; planten en dieren gaan zich verplaatsen. Er zullen oude soorten verdwijnen, nieuwe verschijnen en lang verdwenen soorten terugkomen.
3. **Vergrijzing.** De bevolking vergrijst. Het aandeel ouderen zal in de toekomst verder stijgen. Dit heeft gevolgen voor de inrichting van onze maatschappij. Hierbij valt te denken aan woningbouw en het gezondheidsstelsel.
4. **Leefbaarheid, gezondheid en recreatie.** In de huidige maatschappij wordt 'zich ontspannen' steeds belangrijker. Mensen hebben vaak een drukke baan en veel sociale verplichtingen. Oost Gelre gaat dat merken in het toenemende belang dat inwoners en recreanten hechten aan mogelijkheden om te relaxen, zoals een mooi buitengebied met wandel- en fietsmogelijkheden en kleinschalige recreatieve voorzieningen.

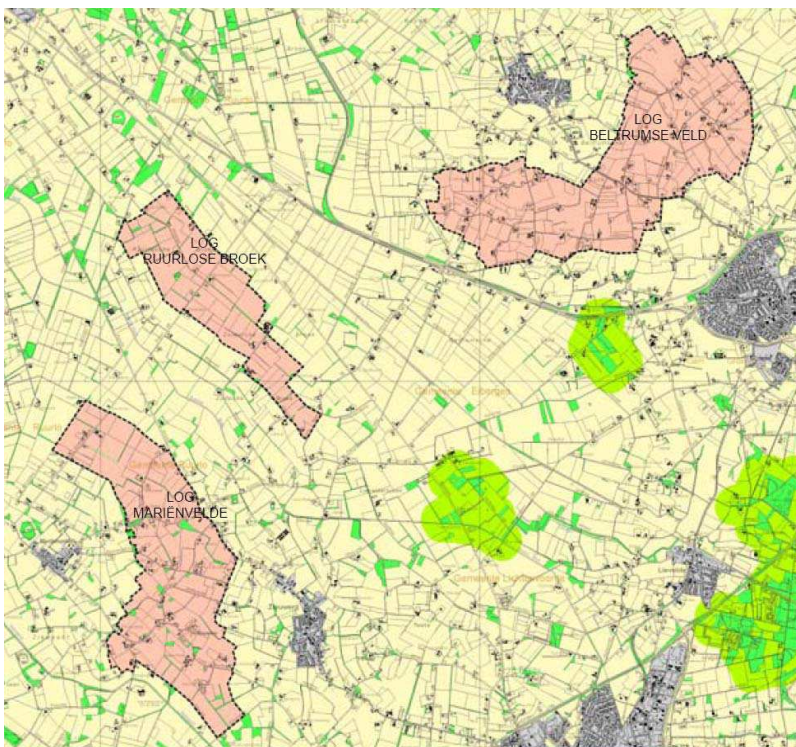
2.2.2 Specifieke ontwikkelingen in Oost Gelre

De belangrijkste ontwikkelingen die de komende jaren gewild of ongewild afkomen op de gemeente zijn:

1. **De aanleg van de toekomstige N18.** De Ministeries van Verkeer en Waterstaat en Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu hebben nog niet besloten over het definitieve tracé.

2. **Groei van het aantal woningen in Groenlo en Lichtenvoorde.** In beide kernen worden relatief grote nieuwbouwprojecten gerealiseerd met een prominente rol voor groen en water.
3. **Economische groei.** De economische groei wordt gestimuleerd door het revitaliseren van bestaande bedrijventerreinen en de uitbreiding van het regionaal bedrijventerrein de Laarberg met 35 hectare.
4. **Toekomstige krimp en 'ontgroening' (wegtrekken van jongeren) van de bevolking.** Het CBS verwacht dat de Nederlandse bevolking vanaf 2035 zal dalen als gevolg van vergrijzing en individualisering van de samenleving. In een aantal Nederlandse regio's is de bevolking al aan het krimpen. De regio Achterhoek wordt op dit moment of op zeer korte termijn geconfronteerd met ontwikkelingen van demografische krimp en krimp van de potentiële beroepsbevolking. De Regio onderzoekt deze demografische ontwikkelingen en hun consequenties momenteel.
5. **Realisatie landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's).** In het Reconstructieplan Achterhoek en Liemers uit 2005 zijn negen LOG's (waar uitbreiding en nieuwvestiging van intensieve veehouderij mogelijk is) en diverse extensiveringgebieden (nabij waardevolle, verzuringgevoelige natuur) benoemd. Voor drie LOG's hebben de gemeenten Oost Gelre en Berkelland gezamenlijk een ruimtelijke visie opgesteld: Beltrumse Veld, Ruurlose Broek en Mariënvelde (zie figuur 3). Van deze drie liggen er twee op Oost Gelres grondgebied, en wel aan de westzijde. In 2009 wordt op basis van de gezamenlijke visie op de LOG's het bestemmingsplan gemaakt.

Figuur 3: Ligging van de drie landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's) in gemeenten Oost Gelre en Berkelland

2.2.3 Uitdaging: op zoek naar balans

Gezien deze ontwikkelingen wordt de belangrijkste uitdaging voor de gemeente om te zorgen voor een evenwicht tussen wonen, industrie, agrarische sector, natuur, toerisme en recreatie. In de zoektocht naar de balans vormt 'duurzaamheid' op het gebied van welzijn, ecologie en economie ('people', 'planet' en 'profit') hierin een belangrijke leidraad.

Deze uitdaging wordt expliciet aan de orde gesteld in de Toekomstvisie 2020 'Aangenaam Oost Gelre'. De visie, die is vastgesteld in juli 2009, geeft een kapstok voor het gemeentelijk beleid van de komende jaren en is richtinggevend voor de (ambtelijke en bestuurlijke) gemeentelijke organisatie.

2.3 Milieuambitie 2020

In de Toekomstvisie wordt gedroomd van het Oost Gelre van 2020 als een 'groene en duurzame gemeente'. Op basis hiervan is de milieuambitie:

In 2020 is de huidige (groene) kwaliteit van de leefomgeving in Oost Gelre behouden en waar mogelijk verbeterd, én heeft de gemeente zich aantoonbaar op een duurzame manier verder ontwikkeld.

Huidige kwaliteit

Het eerste deel van de milieuambitie verwijst naar het behoud van de 'huidige (groene) kwaliteit' van Oost Gelre. De huidige kwaliteiten zijn als volgt te omschrijven: rust, ruimte, kleinschaligheid, hoog voorzieningenniveau, agrarische en industriële bedrijvigheid, waardevol landschap en extensieve recreatie die gericht is op natuur en cultuurhistorie. Dit vormt weer de basis voor een goed leefmilieu voor inwoners, bedrijven en recreanten binnen de gemeente Oost Gelre.

Duurzame ontwikkeling

De term 'duurzaamheid' uit het tweede deel van de milieuambitie verwijst naar een duurzame ontwikkeling van Oost Gelre. Dit is een ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen, aldus de VN-commissie Brundtland (1987). Hierbij staan de keuzen die op dit moment gemaakt worden, de leefbaarheid, gezondheid, veiligheid en ontwikkelingsmogelijkheden van de huidige en toekomstige generaties niet in de weg. Er is sprake van evenwicht tussen ecologische, economische en sociale belangen.

Afbakening 'duurzame ontwikkeling' in Milieubeleidsplan

Voorliggend Milieubeleidsplan betreft enkel de milieuaspecten van de duurzame ontwikkeling van Oost Gelre. De kaders voor verdere economische en sociale ontplooiing zijn of worden gesteld in de plannen van die betreffende beleidsvelden.

Om de duurzame ontwikkeling van Oost Gelre te realiseren, moet 'duurzaamheid' een uitgangspunt zijn bij het maken van keuzen in (ruimtelijke en economische) planvorming. Duurzaamheid in relatie tot milieu komt terug in vele aspecten van besluitvorming en beleid, zoals duurzaam inkopen, gebruik van duurzame energie, duurzaam bouwen en een duurzame inrichting en onderhoud van de openbare ruimte of natuurgebieden.

Think global, act local

Uiteraard is de gemeente Oost Gelre niet geïsoleerd te zien. Activiteiten in onze gemeente kunnen van invloed zijn op de leefomgeving van mensen, dieren en planten in de hele wereld. Daarom geldt bij de uitwerking van deze milieuambitie de gedachtegang 'think global, act local'.

3. Themagerichte uitwerking

In dit hoofdstuk wordt per milieuthema het volgende beschreven: de landelijke en provinciale wet- en regelgeving en het gemeentelijk beleid, de huidige situatie in Oost Gelre (inclusief lopende activiteiten) en tenslotte mogelijke ontwikkelingen en kansen voor het thema. Vervolgens is de gewenste situatie aangegeven, uitgedrukt in concrete doelen voor de korte termijn (2015) en meer algemene ambities – ‘wensbeeld’ - voor de langere termijn (2020). De manier waarop Oost Gelre de doelen voor 2015 wil bereiken is uitgewerkt in het Meerjarenprogramma (hoofdstuk 6).

De volgende milieuthema's worden behandeld:

1. Afval
2. Bodem en waterbodems
3. Water(kwaliteit) en afvalwater
4. Geluid
5. Externe veiligheid
6. Luchtkwaliteit
7. Geur
8. Natuur en landschap
9. Klimaat en energie
10. Verkeer en vervoer

Voor elk van deze milieuthema's heeft het Rijk, de provincie Gelderland en in veel gevallen ook de gemeente Oost Gelre duidelijk beleid opgesteld met vastgestelde normen. Dit geldt in hoge mate voor de thema's afval, bodem en waterbodems, water, geluid, externe veiligheid, luchtkwaliteit en geur. Het beleid voor de milieuthema's natuur en landschap, klimaat en energie en verkeer en vervoer is in veel mindere mate geïsoleerd van de andere milieuthema's uit te voeren, waardoor integratie met deze thema's en met andere beleidsvelden (bouwen, ruimte, economie, etc.) op deze gebieden nodig is.

3.1 Milieuthema Afval

3.1.1 Wettelijke taken en beleid

Landelijk beleid

Gemeenten zijn volgens de Wet milieubeheer verantwoordelijk voor het inzamelen van huishoudelijk afval. In het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP) uit 2003 zijn voor specifieke afvalstromen en voor huishoudelijk restafval doelen per stedelijkheidsklasse opgenomen. Het LAP hanteert de ladder van Lansink, zoals ook benoemd in de Wet milieubeheer, om de hoeveelheid afval die gestort of verbrand moet worden zoveel mogelijk te beperken. Deze gaat uit van een voorkeursvolgorde: preventie, hergebruik, verbranden en tenslotte storten.

Voor verschillende afvalstromen van huishoudens en bedrijven zijn sectorplannen opgesteld, waarin het beleid uit het beleidskader nader is ingevuld naar specifieke stromen. De sectorplannen zijn het toetsingskader voor de vergunningverlening aan afvalverwerkende inrichtingen.

In 2009 wordt het tweede LAP vastgesteld, met een looptijd tot 2015 en een doorkijk tot 2021.

Verpakkingsafval

Sinds 1 januari 2006 is het Besluit beheer verpakkingen en papier en karton van kracht. Dit besluit maakt bedrijven financieel verantwoordelijk voor de gescheiden inzameling en recycling van hun verpakkingsafval. Om collectief uitvoering te geven aan het besluit hebben producenten en importeurs de organisatie Nederland van afval naar grondstof (Nedvang) opgericht. Nedvang organiseert het traject voor alle consumenten- en bedrijfsverpakkingen van inzameling tot recycling. In de praktijk betekent dit dat de inzameling wordt uitgevoerd door de gemeenten, waarbij de kosten via het Afvalfonds door Nedvang worden vergoed. In het kader van LAP 2 zijn gemeenten vanaf 1 januari 2010 ook verplicht om apart kunststof in te zamelen.

Gemeentelijk beleid

De gemeenteraad van Oost Gelre heeft haar afvalbeleid vormgegeven in twee Raadsbesluiten, waarin de wijze van inzamelen per afvalstroom is weergegeven. De huidig geldende gemeentelijke afvalstoffenverordening geldt sinds januari 2007 en is onder andere gestoeld op deze besluiten.

3.1.2 Huidige situatie en ontwikkelingen

Huidige situatie

Afvalscheiding

Sinds 2007 geldt in de gehele gemeente een diftarsysteem met een gedifferentieerd tarief op basis van volume-frequentie voor de inzameling van huishoudelijk afval. ROVA is de uitvoeringsorganisatie die zorg draagt voor de uitvoering van de afvalinzameling, waarbij de daadwerkelijke inzameling van de diverse afvalstromen door verschillende inzamelbedrijven uitgevoerd wordt.

Jaarlijks worden de prestaties op het gebied van de afvalinzameling geëvalueerd via sorteeranalyses en een afvalmonitor samen met de regiogemeenten. Daarnaast verzorgt ROVA een aparte monitoring van de inzamelresultaten.

In Oost Gelre wordt minder huishoudelijk afval ingezameld dan gemiddeld in soortgelijke gemeenten. Het scheidingspercentage ligt op 52%. Inwoners houden hun groente-, fruit- en tuinafval (GFT) relatief weinig apart. Om de scheidingsresultaten van met name GFT te verbeteren, zet de gemeente in op extra voorlichting. Via handhaving (zie Integraal Handhavingprogramma) worden illegale dump van afval en illegale verbranding van snoeihout aangepakt. Overigens stijgt het scheidingspercentage dankzij de gescheiden kunststofinzameling, die vanaf juni 2009 in Oost Gelre is ingevoerd.

Tevredenheid bewoners

De bewonersonderzoeken die eens per twee jaar plaatsvinden laten een toenemende tevredenheid zien ten aanzien van het diftarsysteem voor restafval en GFT. Ook de wijze van inzameling van afvalstromen als klein chemisch afval, glas, papier en luier en incontinentiemateriaal wordt als voldoende tot goed beoordeeld.

Ontwikkelingen en kansen

De afgelopen decennia nam het aanbod van huishoudelijk afval en bedrijfsafval in Nederland jaarlijks toe. De verwachting is dat deze autonome groei de komende jaren zal continueren, ondanks een schommelend afvalaanbod in bepaalde omstandigheden (zoals de huidige economische recessie). Een aantal belangrijke ontwikkelingen en kansen hangen hiermee samen. De eerste belangrijke ontwikkeling is de komst van LAP 2 in 2009, dat de groei van het afvalaanbod moet blijven ontkoppelen van de economische groei. Met LAP 2 krijgen gemeenten een bepaalde mate van vrijheid om de nieuwe doelstelling van 60% voor nuttige toepassing van huishoudelijk afval te realiseren. LAP 2 kent nog wel de verplichting om minimaal dezelfde afvalstromen als genoemd in LAP 1 gescheiden in te zamelen: papier, glas, klein chemisch afval en GFT.

De kunststofinzameling waarmee Oost Gelre in 2009 is gestart levert een belangrijke bijdrage aan de hergebruikdoelstelling. De belangrijkste kans voor Oost Gelre ligt in de extra ruimte voor gemeenten voor het behalen van de doelstellingen op nuttige toepassing met de komst van het tweede LAP. Er zijn geen doelen meer op specifieke afvalstromen, waardoor gemeenten zelf kunnen kiezen welke afvalstroom zij extra gescheiden willen gaan inzamelen.

Een kans voor de gemeente Oost Gelre is dat zij zorg kan gaan dragen voor een duurzame inrichting van haar hele afvalketen; van de aankoop van nieuwe goederen tot de inzameling van verwerking van het afval. Hierbij heeft Oost Gelre als gemeente vooral grip op huishoudelijk afval en het afval dat bij de gemeentelijke organisatie als bedrijf vrijkomt (bv. papierafval, zwerf-, markt- en veegafval, groenafval, etc.). Hierbij kan de gemeente inspelen op de trend van energierugwinning via afvalverwerking die in heel Nederland te zien is en wordt veroorzaakt door de toenemende vraag naar alternatieve energiebronnen.

3.1.3 Gewenste situatie

Doelstellingen 2015

1. De gemeente Oost Gelre voldoet aan het LAP 2 doordat 60% van het totale huishoudelijk afval dat vrijkomt nuttig wordt toegepast.
2. De gemeente Oost Gelre voldoet aan de doelen uit het LAP 2 voor nuttige toepassing van het afval dat vrijkomt bij huishoudens enerzijds en bij de gemeente als bedrijf anderzijds. Concreet betekent dit dat de gemeente de volgende sectorplannen volgt: (grof) Huishoudelijk restafval, Papier en karton, Textiel, GFT, Groenafval, Afval van onderhoud openbare ruimten, Zwerfafval, Kunststof, Metalen, Batterijen en accu's, Klein chemisch en klein gevaarlijk afval, Bouw- en sloopafval, Zeefzand, Hout, Asbest, Vlakglas, Afgewerkte olie en Elektrische en elektronische apparatuur.
3. De gemeente Oost Gelre heeft de hele keten van huishoudelijk afval op een duurzame wijze ingericht.
Dit betekent onder meer dat zij afvalpreventie bij huishoudens en bedrijven stimuleert en de afvalinzameling (bv. afvaltransport op duurzame brandstoffen) en verwerking (bv. GFT-vergisting en de toepassing van biomassa voor energieopwekking) van huishoudelijk afval duurzaam aanbesteedt volgens de criteria Duurzaam Inkopen van SenterNovem.

Ambitie 2020

1. De hele keten van het afval dat vrijkomt bij huishoudens in Oost Gelre en bij de gemeente als bedrijf wordt op een duurzaam niveau beheerd.

3.2 Milieuthema Bodem en waterbodems

3.2.1 Wettelijke taken en beleid

Landelijk beleid

De Wet bodembescherming vormt het wettelijk kader met regels voor saneren, beheren en preventie van bodemverontreiniging.

In het vierde Nationaal Milieubeleidsplan (NMP4) zijn twee doelen met betrekking tot bodem gesteld: in 2015 moeten alle 'oude' ernstige gevallen van bodemverontreiniging met onaanvaardbare risico's (locaties met een spoedeisende bodemverontreiniging) gesaneerd of beheerst zijn en in 2030 moeten alle 'oude' ernstige gevallen van bodemverontreiniging zonder onaanvaardbare risico's (geen spoed) gesaneerd of beheerst zijn. Het NMP4 wil een eind maken aan het afwentelen van milieulasten op de generaties na ons en op mensen in arme landen. Hiermee wordt het begrip 'duurzaamheid' centraal gesteld. Duurzaam bodemgebruik betekent dat er geen roofbouw wordt gepleegd op de bodem. Het wil zeggen dat het huidige gebruik van de bodem de mogelijkheid om in de behoeften van onze kinderen en kleinkinderen te voorzien (landbouw, natuur, drinkwater en bijvoorbeeld woningbouw) niet in gevaar brengt.

Besluit bodemkwaliteit (Bbk)

Sinds 1 juli 2008 geldt het Besluit bodemkwaliteit (Bbk). In het Besluit en de Regeling bodemkwaliteit komt het beleid ten aanzien van bouwstoffen, grond en baggerspecie samen. Dat betekent:

- een simpelere, goedkopere en beter handhaafbare regelgeving voor bouwstoffen;
- meer mogelijkheden voor decentraal gebiedsspecifiek beleid voor hergebruik van grond en het oplossen van de baggeropgave;
- overheden mogen volgens het nieuwe besluit alleen nog maar werken met erkende bodemintermediairs.

Provinciaal beleid

Bodemsaneringen

Het 'landsdekkend beeld' is een project van het Rijk, provincies en gemeenten om alle mogelijke bodemverontreiniging in Nederland in kaart te brengen. In 2004 hebben provincies en gemeenten alle (mogelijk) verontreinigde locaties geïnventariseerd. Dit wordt aangevuld met gegevens om de totale bodemkwaliteit van Nederland in kaart te brengen.

De provincie voert met de gemeenten Arnhem en Nijmegen het bevoegd gezag in Gelderland voor de Wet bodembescherming (Wbb). In de 'Beleidsnota Bodem 2008' en in de Gelderse 'Wegwijzer door Bodemland' staat hoe de provincie het landelijk beleid met betrekking tot bodemverontreiniging uitvoert. De uitvoering van de bodemsanering van de 33 projecten die de provincie tussen 2005 en 2009 moet uitvoeren is vastgelegd in het Meerjarenprogramma Wbb 2005-2009.

Duurzaam bodembeheer

In de 'Beleidsnota Bodem 2008' heeft de provincie naast het saneringsbeleid ook beleid geformuleerd voor duurzaam bodembeheer. Daarnaast heeft zij een activiteitenprogramma ondergrond opgesteld met een looptijd tot 2011. Dit programma werkt aan de provinciale doelen ten aanzien van de bodemkwaliteit, klimaat (energiebesparing en energiewinning), milieu, natuurontwikkeling (biodiversiteit) en cultuurhistorie.

Gemeentelijk beleid

De gemeente Oost Gelre is een relatief schone gemeente en heeft daarom geen apart bodembeleid opgesteld. De gemeente maakt gebruik van het overgangsrecht Besluit bodemkwaliteit (gefaseerde implementatie) middels de bodemkwaliteitskaart en bijbehorend bodembeheersplan die in 2007 is opgesteld door de regio Achterhoek. Hiermee zijn de regels voor grondverzet (verplaatsen van grond) en milieuverantwoord hergebruik van grond tussen de deelnemende gemeenten aanzienlijk vereenvoudigd. Uitgangspunt is dat de bodem door het toepassen van grond niet vuiler wordt. Kenmerkend voor de regio Achterhoek is het voorkomen van arseen in de ondergrond. Hoewel is geconcludeerd dat hiervoor geen aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn, is een addendum als aanvulling op het bodembeheersplan opgesteld om de blootstelling aan hoge arseenconcentraties te voorkomen. Ten behoeve van bodemsaneringen (terugsaneerwaarde) is op 1 oktober 2009 een (regionale) Bodemfunctiekaart in werking getreden. Dit geldt tevens als start van de implementatie van het Besluit bodemkwaliteit (voor na 2012). Daarna wordt ook de bijbehorende nota bodembeheer opgesteld.

3.2.2 Huidige situatie en ontwikkelingen

Huidige situatie

De bodem in de gemeente Oost Gelre is relatief schoon, met een verontreiniging op enkele locaties. Voor zover bekend zijn er in Oost Gelre geen directe gevaren voor de volksgezondheid te verwachten. Op gemeentelijk en provinciaal niveau wordt nauw samengewerkt op het gebied van bodem (Vakberaad bodem en Gelders Bodemberaad). De archeologische (verwachtings)waarden van het gebied zijn bekend en op een kaart aangegeven.

Ontwikkelingen en kansen

Op het gebied van bodem is een tendens te zien van een centraal naar decentraal en gebiedgericht beheer. Dit leidt tot een grotere lokale beleidsvrijheid. Naast de inwerkingtreding van het Besluit bodemkwaliteit is 1 juli 2008 een nieuw stoffenpakket voor bodemonderzoeken geïntroduceerd. Bij het vaststellen van de nieuwe bodemkwaliteitskaart in 2011 moet er rekening meegehouden worden dat aanvullend onderzoek naar de 'nieuwe stoffen' gedaan moet worden.

De belangrijkste kans voor Oost Gelre op bodemgebied ligt in het geven van een invulling aan het begrip 'duurzaam bodembeheer'. Hierbij kan gedacht worden aan de duurzame herontwikkeling van de voormalige stortplaatsen in Oost Gelre, een duurzame productie van voedsel en de opwekking van duurzame energie (zie onder meer warmte-koudeopslag en aardwarmte bij het thema 'klimaat en energie').

De aanpassing van de N18 (waarschijnlijk na 2011) levert extra grondstromen op, wat een kans biedt om eventueel aanwezige verontreinigde grond te traceren.

3.2.3 Gewenste situatie

Doelstellingen 2015

1. Het Besluit bodemkwaliteit is volledig geïmplementeerd en op basis hiervan is bodembeleid ontwikkeld (keuze tussen generiek of gebiedsgericht). Onder meer zijn vóór 2012 een regionale functiekaart en Nota bodembeheer opgesteld en is de regionale bodemkwaliteitskaart geactualiseerd.
2. In het kader van het project Landsdekkend Beeld zijn vóór 2011 alle locaties in beeld met mogelijke bodemverontreinigingen. Met de provincie zijn afspraken gemaakt over de uitwisseling van bodemgegevens.
3. De handhaving op het gebied van bodem is in 2010 en 2011 verder uitgebouwd en geïmplementeerd in het integraal handhavingsbeleid.
4. Het Bodeminformatiesysteem is verder geoptimaliseerd, waarbij via een GIS-systeem de informatie over bodem voor iedereen toegankelijk is op internet.
5. Aansluitend op de ruimtelijke ontwikkelingen is invulling gegeven aan duurzaam bodembeheer en aan specifieke Lokale BodemAmbities (zoals bodemkwaliteit, grondwater, biodiversiteit, archeologie, vermesting, verdroging, grondverzet, warmte/koude opslag, etc.).

6. Op basis van een inventarisatie van de verwachte grondstromen, bodem- en grondkwaliteiten en hergebruiksmogelijkheden zijn duurzaamheids- en economische criteria opgesteld voor het grondverzet dat de aanleg van de N18 met zich meebrengt.
7. De voormalige stortplaatsen zijn op een duurzame wijze herontwikkeld (hergebruik van grond, afdekken e.d.).
8. Er is gemeentelijke bodembeleid ontwikkeld met betrekking tot bodemonderzoek bij gemeentelijke grondtransacties.

Ambitie 2020

1. De gemeente Oost Gelre streeft ernaar 'duurzaam bodembeheer' vorm te geven op haar grondgebied.

3.3 Milieuthema Water(kwaliteit) en afvalwater

3.3.1 Wettelijke taken en beleid

Europees beleid

De Kaderrichtlijn water (KRW) uit 2000 bracht meer eenheid in de vele Europese richtlijnen op het gebied van water. Doelstelling van de KRW is dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in 2015 op orde is. Het oppervlaktewater moet dan in een goede 'chemische' en 'ecologische' toestand zijn. De grondwatervoorraad moet dan stabiel zijn en natuurgebieden mogen niet verdrogen door een te lage grondwaterstand (goede kwantitatieve toestand). De geldende Europese richtlijnen en de dochterrichtlijn Prioritaire Stoffen werken uit wat precies bedoeld wordt met een goede chemische toestand voor oppervlaktewater. De lidstaten stellen de ecologische doelstellingen onderling vast in zogeheten (internationale) stroomgebiedbeheersplannen.

Landelijk beleid

De Waterwet uit 2009 volgt uit de implementatie van de KRW en integreert of actualiseert diverse wetten op het gebied van waterbeheer, waaronder de Wet op de Waterhuishouding, Wet op de Waterkering, Grondwaterwet, Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren, Wet Beheer Rijkswaterstaatswerken, Waterstaatswet 1900, Saneringsregeling voor waterbodems en de Wet Bodembescherming. Een gevolg van de implementatie is dat het bevoegd gezag voor indirecte lozingen op riolering bij gemeenten komt te liggen.

Verder geven de volgende kaders richting aan verplichtingen en verantwoordelijkheden ten aanzien van (afval)water:

- Nationaal Bestuursakkoord Water;
- De Wet gemeentelijke watertaken (2008);
- Wet milieubeheer;
- Vierde nota Waterhuishouding (1999).

Waterbodems

De nationale overheden voeren gezamenlijk het Tienjarensценario Waterbodems (2001) uit voor een beheersbare baggerproblematiek binnen 25 jaar. Met het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) - sinds begin 2008 van kracht - wijzigen de regels voor de toepassing van bagger als grond.

Beleid Waterschap

Waterschap Rijn en IJssel draagt zorg voor het waterbeheer in Oost-Gelderland, het zuiden van Overijssel en het zuidoosten van de Veluwe. Haar beleid is vastgelegd in het Waterbeheerplan 2010-2015, waarbij drie hoofdtaken zijn onderscheiden:

- waarborgen van de veiligheid (maatregelen op het gebied van veilige waterkeringen en calamiteitszorg);
- watersysteembeheer (maatregelen op het gebied van waterkwaliteitsbeheer in het kader van KRW, waterkwantiteitsbeheer, grondwaterbeheer, inrichting/beheer/ onderhoud, stedelijk waterbeheer, emissiebeheer, nevenfuncties watersysteem en vaarwegbeheer Oude IJssel);
- afvalwaterketenbeheer (maatregelen op het gebied van inzamelen/transport en afvalwaterbehandeling).

Gemeentelijk beleid

De Wet milieubeheer regelt de gemeentelijke zorgplicht voor de inzameling en transport van afvalwater. Hiertoe moeten gemeenten een actueel Rioleringsplan hebben. Het Gemeentelijk Rioleringsplan van Oost Gelre heeft een looptijd van 2007 tot 2010 en bevat de gemeentelijke visie op de aanleg en het beheer van de riolering.

3.3.2 Huidige situatie en ontwikkelingen

Huidige situatie

De gemeente Oost Gelre heeft - op enkele locaties na - nauwelijks hinder van wateroverlast. Ook al lopen er door de gemeente geen grote rivieren, de watergangen hebben zeker belangrijke natuur- en waterhuishoudkundige waarden.

De ecologische verbindingszones – onderdeel van de Ecologische HoofdStructuur - worden voor het grootste gedeelte gevormd door het water langs de Baakse Beek, de Slinge en de Veengoot. Waterschap Rijn en IJssel gaat vanaf 2010 het terrein op twee locaties in Oost Gelre zo aanpassen, dat het water langer wordt vastgehouden en minder snel doorstroomt om stroomafwaarts wateroverlast te voorkomen. Voor beide locaties (een deel van de Baakse Beek en een deel van de Veengoot) gaat het om een gebied van ongeveer tien hectare. De aanpassingen passen in het streven naar de aanleg van een ecologische verbindingszone langs deze beken.

Afvalwater

In Oost Gelre ligt in totaal circa 356 km riolering, vooral drukriolering. Na realisatie van het Rioleringsplan voldoet Oost Gelre aan de 'basisinspanning riolering'. Dit is een verplichting vanuit het Rijk om vervuiling van oppervlaktewater tegen te gaan.

De laatste jaren wordt invulling gegeven aan duurzaam omgaan met regenwater, waarbij het scheiden van regenwater en vuilwater centraal staat (conform de trits 'vasthouden-bergen-afvoeren'). Standaard vindt de afkoppeling van verhard oppervlak van gemengde riolering plaats. Hierbij wordt hemelwater van het verhard oppervlak afgekoppeld van de riolering en afgevoerd op het oppervlaktewater of in de grond geïnfilteerd.

Ontwikkelingen en kansen

Als gevolg van de klimaatverandering wordt verwacht dat er vaker hoosbuien in Nederland zullen voorkomen. Dit kan ook in Oost Gelre leiden tot meer wateroverlast en tot een verslechtering van de waterkwaliteit door een hogere overstortfrequentie van het riool op het oppervlaktewater. Dit is voor de gemeente aanleiding om de watersystemen te inventariseren en daar waar nodig een kwaliteitsslag door te voeren. De aanleg van waterbergingsgebieden kan hiertoe een oplossing bieden.

De belangrijkste mogelijkheden voor de komende jaren liggen in het treffen van specifieke duurzame maatregelen op het gebied van water. Gedacht kan worden aan het toepassen van groene daken (opvangen en filteren van hemelwater) bij nieuwbouw, het ter plekke opvangen van water en het hergebruik van afval- en hemelwater. Een voorbeeld van laatstgenoemde is hergebruik van drinkwater voor het toilet of van hemel- of grondwater voor het besproeien van tuinen.

3.3.3 Gewenste situatie

Doelstellingen 2015

1. De waterhuishouding in Oost Gelre is op een duurzame wijze ingericht. Dit betekent onder meer dat regenwater langer ter plekke wordt vastgehouden en dat groene daken waar mogelijk worden toegepast.
2. Eventuele knelpunten in het watersysteem van Oost Gelre die gepaard kunnen gaan met de klimaatverandering zijn in kaart gebracht.
3. De kwaliteit van het oppervlaktewater in Oost Gelre voldoet aan de eisen die binnen de Kaderrichtlijn Water (KRW) zijn gesteld.

Ambities 2020

1. De gemeente Oost Gelre is – in samenwerking met het Waterschap - in staat om met de verwachte effecten van klimaatverandering om te gaan (*Toekomstvisie 2020*).
2. Binnen de bebouwde kom is er zoveel mogelijk een scheiding gemaakt in de afvoer van hemelwater en de afvoer van vuil water (*Toekomstvisie 2020*).
3. Waar mogelijk wordt afvalwater hergebruikt bij woningen en bedrijven (*Toekomstvisie 2020*).

3.4 Milieuthema Geluid

3.4.1 Wettelijke taken en beleid

Europees beleid

Op Europees niveau is, als voornaamste doel op het gebied van geluidhinder, gesteld dat niemand mag worden blootgesteld aan geluidniveaus die zijn of haar gezondheid en de kwaliteit van zijn/haar bestaan in gevaar brengen. Met de Europese Richtlijn Omgevingslawaai wil de EU bereiken dat omgevingslawaai in alle lidstaten op een uniforme wijze wordt behandeld. Als eerste stap zijn de verschillende dosismaten voor geluid in de verschillende Europese landen geharmoniseerd. Bovendien worden de landen verplicht om over de geluidbelasting in hun land te rapporteren, en dit ook aan het publiek openbaar te maken. Dit gebeurt ondermeer door het opstellen van geluidbelastingkaarten om de geluidsituatie te inventariseren. Op basis hiervan moeten lidstaten actieplannen maken om te hoge geluidbelastingen terug te dringen. Elke vijf jaar moet over de voortgang gerapporteerd worden. Het doel is om hiermee de belangrijkste problemen aan te pakken en communicatie over het geluidbeleid met de burgers te bevorderen.

Landelijk beleid

Het belangrijkste juridische kader voor geluid is neergelegd in de Wet geluidhinder en de Wet milieubeheer en in de bijbehorende besluiten en regelingen. Daarnaast staan geluidaspecten in regelgeving zoals de woningwet, APV, etc.

Wet geluidhinder

Sinds eind 1970 vormt de Wet geluidhinder (Wgh) het juridische kader voor het Nederlandse geluidbeleid. Deze wet bevat bepalingen om geluidhinder van onder meer industrie, wegverkeer en spoorwegverkeer te bestrijden en te voorkomen. De wet richt zich vooral op de bescherming van de burger in zijn woonomgeving. De Wgh is in 2007 gewijzigd, onder andere om de bepalingen uit de Europese Richtlijn Omgevingslawaai te verankeren in de Nederlandse wetgeving. Voor verkeerslawaai is een andere dosismaat geïntroduceerd en de bevoegdheid om hogere grenswaarden vast te stellen is voor het grootste deel naar gemeenten gedecentraliseerd.

Met de gewijzigde Wgh is in 2007 ook het bijbehorende Besluit geluidhinder van kracht geworden. De Wgh en het Besluit bevatten een regeling voor de toegestane geluidbelastingen door wegen, spoorwegen of gezoneerde industrieterreinen op de gevels van woningen en andere geluidgevoelige objecten (zoals scholen en ziekenhuizen).

Wet milieubeheer en Besluit algemene regels inrichtingen milieubeheer (Activiteitenbesluit)

Bepaalde, vaak grote, bedrijven zijn op grond van de Wet milieubeheer vergunningplichtig. Het bevoegd gezag kan ter bescherming van omwonenden en natuurwaarden voorschriften opnemen met betrekking tot geluid in de milieuvergunning.

Andere, veelal kleinere, bedrijven zijn vrijgesteld van de vergunningplicht en moeten voldoen aan algemene regels. Deze algemene regels zijn vastgelegd in het Besluit algemene regels inrichtingen milieubeheer (ook wel Activiteitenbesluit genoemd) uit 2008.

Provinciaal beleid

Op basis van de nieuwe Wgh is de provincie Gelderland - als 'wegvakbeheerder' - verplicht om geluidbelastingkaarten en actieplannen te maken voor de provinciale wegen. In haar Actieplan Geluid 2008-2012 geeft Gelderland aan dat zij in 2012 de provinciale wegen stiller wil maken en de ruim 200 knelpuntlocaties met een geluidbelasting van 63 dB of meer wil verminderen met 80%. Hiertoe voert zij diverse maatregelen uit, variërend van stil asfalt, lagere snelheden, geluidschermen en geluidisolatie aan woningen tot verkeersmaatregelen.

Gemeentelijk beleid

Met haar gebiedsgericht geluidbeleid uit 2008, opgesteld in samenwerking met de regio Achterhoek, wil Oost Gelre waar mogelijk de kwaliteit 'stilte' (het ontbreken van hinderlijk geluid) beschermen en waar nodig geluidruimte bieden.

Het geluidbeleid onderscheidt tien gebiedstypen waarvoor verschillende streef-, grens- en plafondwaarden gelden. Hierdoor bieden bepaalde gebieden zoals industrieterreinen en centra ruimte aan bedrijvigheid met hogere geluidniveaus. Woonwijken zijn primair bedoeld als leefgebied en worden met het nieuwe beleid meer beschermd dan voorheen. En waar wonen en werken samengaan, liggen de normen weer wat hoger.

Evenementenbeleid

Sinds 2008 geldt het evenementenbeleid in Oost Gelre, waarin op basis van de belasting voor de omgeving een onderscheid is gemaakt tussen drie categorieën evenementen: niet-belastende, belastende en bijzondere evenementen. Per categorie evenement zijn geluideisen bepaald. Ook is aangegeven hoeveel evenementen per kern zijn toegestaan en op welke wijze toezicht en handhaving vorm wordt gegeven.

Geluidgezoneerde bedrijventerreinen

Rond de drie bedrijventerreinen Den Sliem/Laarberg, de Brandemate en De Kamp I, II, III en Noord is een geluidzone vastgesteld. De geluidzone geeft de grens aan waar de geluidbelasting vanwege alle bedrijven op het industrieterrein ten hoogste 50 dB(A) mag bedragen. Hiermee wordt een grens gecreëerd die enerzijds het doel heeft om de bedrijven te faciliteren door

activiteiten toe te staan met een zekere geluidproductie en anderzijds het doel heeft om de (woon)omgeving te beschermen en het beschermingsniveau daarvan te waarborgen.

In de zone kunnen alleen nieuwe woningen worden gerealiseerd indien hiervoor hogere grenswaarden worden vastgesteld. Dit is alleen onder voorwaarden mogelijk. Voor het beheer en de bewaking van de geluidzones zijn recent voor elk van de drie terreinen zonebeheerplannen in werking getreden.

Voor het bedrijventerrein de Kamp-Zuid is geen geluidzone vastgesteld. Om toch de cumulatie van geluid van de bedrijven inzichtelijk te krijgen is er voor gekozen om een beheermodel op te zetten zodat de kans op geluidoverlast naar de omgeving toe kan worden voorkomen.

3.4.2 Huidige situatie en ontwikkelingen

Huidige situatie

De belangrijkste verkeersaders in de gemeente zijn de N18 als regionale stroomweg in het beheer bij het Rijk en drie provinciale wegen (N18 als verlengde van de A18, N312, N313 en N319). Daarnaast ligt het treinstation Lichtenvoorde-Groenlo binnen de gemeentegrenzen langs de treinverbinding tussen Zutphen en Winterswijk. Ondanks deze bronnen van geluid door weg- en railverkeer, blijkt uit de geluidniveaukaarten en metingen dat het grootste gedeelte van Oost Gelre relatief stil is. De bestaande bedrijvigheid in het buitengebied leidt niet tot substantiële verstoring van de stilte.

Ook bewoners hebben relatief weinig klachten over geluidhinder en klachten die er zijn betreffen voornamelijk horecalawaai en geluid afkomstig van evenementen. In 2008 kwamen er 50 klachten (van de in totaal 96 milieuklachten) binnen over geluid. Om hiervoor een oplossing te vinden gaat de gemeente in gesprek met zowel de klagers als de ondernemers en waar nodig wordt gehandhaafd.

Ontwikkelingen en kansen

Over het algemeen zullen het verkeer en de economische bedrijvigheid een groei doormaken, die mogelijk leidt tot extra geluidbelasting door transport en bedrijfsmatige activiteiten. In Oost Gelre is dit onder meer te zien in de verwachte intensivering van het verkeer op het wegvak van de uit te breiden N18. De gemeente kan goed inspelen op deze ontwikkelingen door het uitvoeren van het opgestelde gebiedsgericht geluidbeleid.

Overigens zal het verkeer in het algemeen stiller worden door technische maatregelen zoals geluidarm wegdek, stillere voertuigen en banden.

Het aantal klachten dat bij de gemeente Oost Gelre binnenkomt over geluidsoverlast – en met name over horeca in de centra van Groenlo en Lichtenvoorde - is de afgelopen jaren gestegen. Mogelijk stijgt het aantal geluidsklachten door de vergrijzing van de bevolking enerzijds (ouderen kunnen gevoeliger zijn voor geluidsoverlast) en de nieuwbouw van appartementencomplexen in de centra (waar zich veel horeca bevindt) anderzijds.

3.4.3 Gewenste situatie

Doelstellingen 2015

1. Het aantal geluidgehinderden is teruggedrongen en er zijn geen nieuwe geluidgehinderden bij gekomen.
2. De 12-dagenregeling vanuit het Activiteitenbesluit is nader bekeken en waar nodig is hier een nadere gemeentelijke invulling aan gegeven.
3. In de daarvoor geschikte gebieden is de bedrijvigheid uitgebreid, terwijl akoestische knelpunten in andere gebieden zijn opgelost en de geluidskwaliteit in bestaande stille gebieden is behouden (*Geluidbeleid Oost Gelre, 2008*).

Ambities 2020

1. Over de hele gemeente Oost Gelre bezien is de bestaande geluidskwaliteit behouden en waar mogelijk verbeterd (*Geluidbeleid Oost Gelre, 2008*).
2. Er zijn geen geluidgehinderden op basis van de normen zoals deze gesteld zijn in de dan geldende wet- en regelgeving.

3.5 Milieuthema Externe veiligheid

Als gevolg van enkele rampen zoals de vuurwerkramp in Enschede is externe veiligheid een belangrijk thema geworden. Externe veiligheid beschrijft de kans dat personen in de omgeving van een activiteit waar met gevaarlijke stoffen wordt gewerkt, slachtoffer worden van een ongeval met die stoffen. Het thema heeft dus betrekking op de veiligheid van omwonenden die niet bij de risicovolle activiteit zelf zijn betrokken, maar wel risico's kunnen lopen.

Risicobronnen kunnen bedrijven zijn waar met gevaarlijke stoffen wordt gewerkt of het transport van gevaarlijke stoffen. Bij kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten gaat het om gebouwen waar mensen kunnen verblijven.

3.5.1 Wettelijke taken en beleid

Landelijk beleid

Besluit en Regeling Externe Veiligheid Inrichtingen (Bevi en Revi)

Doel van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) uit 2004 is zowel individuele als groepen burgers een minimum beschermingsniveau te garanderen tegen een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het Bevi verplicht gemeenten en provincies afstand te houden tussen gevoelige objecten en risicovolle bedrijven. Tevens beperkt het besluit het totale aantal aanwezige personen in de directe omgeving van een risicovol bedrijf. Gemeenten en provincies moeten de normen uit het besluit naleven bij het opstellen en wijzigen van bestemmingsplannen en bij het verlenen van milieuvergunningen. Tevens moet de (regionale) brandweer om advies worden gevraagd.

Voor de uitvoering van Bevi geldt sinds 2004 de Regeling externe veiligheid (Revi). In de wijziging van het Revi uit 2008 wordt een geünificeerde rekenmethodiek ten behoeve van het berekenen van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico¹ voorgeschreven. Daarnaast zijn nieuwe categorieën inrichtingen aangewezen die onder het Bevi vallen.

Registratiebesluit

Op basis van het Registratiebesluit Externe Veiligheid en artikel 6a van de Wet rampen en zware ongevallen zijn gemeenten, provincies en Rijk sinds 2007 verplicht de risico's van gevaarlijke stoffen te registreren. Genoemde regelgeving is ook van toepassing op andere risicosituaties als branden in grote gebouwen of ongevallen in tunnels. De gegevens vormen de basis voor risicokaarten die burgers kunnen raadplegen op de website www.risicokaart.nl.

Vervoer gevaarlijke stoffen

Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat heeft in nauw overleg met het Ministerie van VROM in 2005 haar beleid voor het vervoer van gevaarlijke stoffen beschreven in de nota 'Vervoer gevaarlijke stoffen'. Deze nota geeft de kaders voor de veiligheid van de leefomgeving en het milieu bij het vervoer van gevaarlijke stoffen. Om de belangen van vervoer, ruimtelijke ontwikkeling en veiligheid meer met elkaar in evenwicht te brengen, én om de veiligheid van

¹ Het **plaatsgebonden risico** is de plaatsgebonden kans per jaar dat een onbeschermd persoon komt te overlijden ten gevolge van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het plaatsgebonden risico is weer te geven met een contour rondom een activiteit. Het **groepsrisico** geeft de kans per jaar aan dat een groep personen van een bepaalde grootte (bijvoorbeeld 10, 100 of 1.000 personen tegelijk slachtoffer wordt van een ongeval met gevaarlijke stoffen.

het vervoer van gevaarlijke stoffen te verbeteren zet het Rijk in op twee sporen die elkaar aanvullen. Het eerste spoor richt zich op het beheersen van de spanning tussen de verschillende belangen. Het tweede spoor richt zich op het permanent verbeteren van de veiligheid.

Het externe veiligheidsbeleid voor vervoer van gevaarlijke stoffen is uitgewerkt in de nota Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (nota Rnvgs) en in de bijbehorende circulaire. Gemeenten, provincies en infrabeheerders worden verzocht om bij besluitvorming over veiligheidsbelangen (vervoers- en omgevingsbesluiten) rekening te houden met de circulaire.

Vuurwerkbesluit

Sinds 2002 geldt het Vuurwerkbesluit, dat van toepassing is op inrichtingen voor het opslaan of bewerken van professioneel en consumentenvuurwerk. Het besluit bevat naast de aangescherpte eisen voor de opslag van vuurwerk ook strikte veiligheidsafstanden tot kwetsbare objecten bij de verlening van een milieuvergunning en bij de vaststelling van bestemmingsplannen. Tot 1.000 kg consumentenvuurwerk geldt geen vergunningplicht, maar een meldingsplicht.

Buisleidingen

Momenteel werkt het Rijk aan nieuw beleid en regelgeving voor buisleidingen. Zo wordt het Structuurschema Buisleidingen uit 1985 opgevolgd door de nieuwe Structuurvisie buisleidingen met een lange termijnvisie op het buisleidingstransport van gevaarlijke stoffen (gas, olie, chemicaliën en CO₂). Uitgangspunt bij het bepalen van de definitieve tracés is zoveel mogelijk bundeling met bestaande buisleiding(-stroken).

Volgend op de Structuurvisie wordt de borging van de leidingstroken in bestemmingsplannen en de bijbehorende voorschriften geregeld via het Besluit ruimte of het Besluit externe veiligheid buisleidingen. Tot het in werking treden van de nieuwe AMvB externe veiligheid buisleidingen gelden de twee (verouderde) circulaire: Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen uit 1984 en de Bekendmaking van beleid ten behoeve van de zonering langs transportleidingen voor brandbare vloeistoffen van de K1-, K2-, K3 categorie uit 1991.

Provinciaal beleid

Het provinciaal beleid met betrekking tot externe veiligheid is in 2008 beschreven in de Beleidsvisie Externe Veiligheid en in de Beleidsregels Externe Veiligheid. De Beleidsvisie maakt duidelijk dat de provincie bij wonen en bedrijvigheid streeft naar een optimale combinatie van gewenste ruimtelijke en economische ontwikkelingen en dat zij kiest voor een gebiedsgerichte benadering. De Beleidsregels zijn van toepassing op besluiten over de milieuvergunningen van bedrijven waarop het Bevi van toepassing is en op besluiten op grond van de Wro waarbij kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten in het invloedsgebied van een risicobron liggen.

Gelderland heeft ook een risicokaart met de risicobronnen in de provincie opgesteld. Daarnaast actualiseert de Provincie jaarlijks haar Uitvoeringsprogramma Externe veiligheid 2008-2010. Belangrijk doel voor 2010 is dat alle relevante gegevens over industriële- en transportrisico's samen met overige milieu- en ruimtelijke ordening informatie integraal toegankelijk moeten zijn.

Gemeentelijk beleid

Binnen de kaders van de wet- en regelgeving staat het gemeenten vrij om eigen ambities te formuleren. De bestaande ruimte geldt vooral voor het groepsrisico. Om hieraan invulling te geven heeft de gemeente Oost Gelre haar Beleidsvisie Externe Veiligheid (2008) opgesteld. De veiligheidsambities zijn gedifferentieerd naar vier gebiedstypen: wonen, industrie, landelijk gebied en wonen & werken. Besluiten in het kader van milieuvergunningverlening en ruimtelijke ordening worden getoetst aan deze beleidsvisie.

Als gevolg van de geplande actualisatie van de regelgeving rond het vervoer gevaarlijke stoffen en buisleidingen op het gebied van externe veiligheid wordt waar nodig de beleidsvisie in de toekomst daarop aangepast.

3.5.2 Huidige situatie en ontwikkelingen

Huidige situatie

Uit de risico-inventarisatie die in het kader van de gemeentelijke beleidsvisie externe veiligheid is uitgevoerd, blijkt dat een beperkt aantal risicobronnen aanwezig is (geen knelpuntsituaties). Het gaat om enkele bedrijven (opslag van en werken met gevaarlijke stoffen), wegen (transport van gevaarlijke stoffen) en ondergrondse buisleidingen.

Ontwikkelingen en kansen

Er worden geen belangrijke ontwikkelingen ten aanzien van externe veiligheid verwacht. Uit de risico-inventarisatie blijkt dat alle bedrijven voldoen aan de landelijke grenswaarden.

3.5.3 Gewenste situatie

Doelstellingen 2015

1. In elk van de vier gebiedstypen wordt continu voldaan aan de landelijke minimumeisen voor het plaatsgebonden risico en het groepsrisico enerzijds en aan de aanvullende veiligheidsambities uit de gemeentelijke Beleidsvisie Externe Veiligheid anderzijds.

Ambitie 2020

1. De huidige situatie met betrekking tot externe veiligheid wordt in elk van de vier gebiedstypen behouden.

3.6 Milieuthema Luchtkwaliteit**3.6.1 Wettelijke taken en beleid****Landelijk beleid**

Sinds 2007 zijn de belangrijkste bepalingen over luchtkwaliteitseisen opgenomen in de Wet milieubeheer. Deze bepalingen staan ook wel bekend als de 'Wet luchtkwaliteit'. Specifieke onderdelen van de wet zijn uitgewerkt in besluiten en ministeriele regelingen. Met deze wet wil het rijk zowel de verbetering van de luchtkwaliteit bewerkstelligen als de gewenste ontwikkelingen in ruimtelijke ordening doorgang laten vinden. Projecten die passen in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) hoeven niet meer te worden getoetst aan de Europese normen voor luchtkwaliteit. Alleen grote projecten die de luchtkwaliteit 'in betekende mate' kunnen verslechteren, moeten worden getoetst. Projecten die de concentratie CO₂ of fijn stof met meer dan 3% van de grenswaarde verhogen, dragen in betekende mate bij aan de luchtvervuiling.

De wettelijke basis voor het NSL uit 2009 wordt gevormd door de Wet luchtkwaliteit. Het samenwerkingsprogramma geeft onder meer een overzicht van alle maatregelen die de luchtkwaliteit verbeteren en alle ruimtelijke ontwikkelingen die de luchtkwaliteit verslechteren. Met de uitvoering ervan moet in heel Nederland uiterlijk in juni 2011 de grenswaarde voor fijn stof (ook wel PM genoemd) en in januari 2015 de grenswaarde voor stikstofdioxide (NO₂) worden gehaald.

Provinciaal beleid

Het NSL is uitgewerkt in het Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (RSL) Gelderland. Dit programma heeft een looptijd van 2007 tot 2012 en is gezamenlijk opgesteld door de provincie, het Ministerie van VROM, Rijkswaterstaat directie oost, betrokken regio's en gemeenten. De doelen zijn:

- verbetering van de luchtkwaliteit, zodat er in 2010 geen knelpunten zijn voor fijnstof en in 2015 geen knelpunten voor stikstofdioxide;
- het veilig stellen van ruimtelijke ontwikkelingen;
- afstemming en kennisdeling tussen de verschillende betrokken overheden en beleidsvelden (milieu, verkeer, ruimtelijke ordening, economische zaken en landbouw).

Als onderdeel van het RSL zijn specifieke maatregelen uitgewerkt in het Gelders Programma luchtkwaliteit (2008). Diverse maatregelen uit het Provinciaal actieplan Luchtkwaliteit (2006) en het Leefomgevingsoffensief (2004) zijn opgenomen in het Programma.

Gemeentelijk beleid

Omdat de wettelijke normen op het gebied van luchtkwaliteit in Oost Gelre niet worden overschreden, heeft de gemeente geen specifiek luchtbeleid opgesteld. Wel wordt bij alle ruimtelijke ontwikkelingen bekeken of deze van invloed zijn op de luchtkwaliteit.

3.6.2 Huidige situatie en ontwikkelingen

Huidige situatie

In de gemeente Oost Gelre zijn er geen wettelijke knelpunten op het gebied van luchtkwaliteit. Dit heeft te maken met de goede scheiding van de diverse functies zoals wonen, industrie, landbouw en recreatie. De luchtkwaliteitskaart van de provincie laat zien dat er geen overschrijdingen van de normen langs de provinciale en Rijkswegen in Oost Gelre zijn.

Ontwikkelingen en kansen

In 2008 is een nieuwe Europese richtlijn voor de luchtkwaliteit van kracht geworden. De belangrijkste wijzigingen die de nieuwe richtlijn introduceert zijn:

- de mogelijkheid een uitsteltermijn te krijgen voor het halen van de normen voor PM_{10}^2 (6 jaar) en stikstofdioxide (5 jaar);
- nieuwe toetsafstanden voor stikstofdioxide (10 meter in plaats van 5 meter);
- op plekken waar mensen niet kunnen komen hoeft niet aan de normen te worden getoetst;
- er worden nieuwe normen voor $PM_{2,5}^3$ van kracht. Nieuwe inzichten van de Wereldgezondheidsorganisatie geven aan dat $PM_{2,5}$ schadelijker is voor de mens dan PM_{10} .

Momenteel is een wetsvoorstel in voorbereiding om de Nederlandse regelgeving voor de luchtkwaliteit aan te passen aan deze richtlijn. De nieuwe grenswaarden voor $PM_{2,5}$ leiden waarschijnlijk niet tot nieuwe plaatsen waar grenswaarden voor fijn stof worden overschreden.

Hoewel de gemeente relatief weinig invloed heeft op de besluitvorming rondom de uitbreiding van de N18, zal zij de effecten ervan wel ondervinden. Door de intensivering van het verkeer en eventuele uitbreidingsplannen voor woningbouw en bedrijvigheid die daarmee samenhangen, kan de uitstoot van fijn stof en stikstofdioxide toenemen. Desondanks wordt niet verwacht dat de wettelijke luchtkwaliteitsnormen in de toekomst overschreden worden.

² PM_{10} zijn fijn stof deeltjes met een aerodynamische diameter kleiner dan 10 micrometer (PM is de afkorting voor particulate matter).

³ $PM_{2,5}$ zijn fijn stof deeltjes met een aerodynamische diameter kleiner dan 2,5 micrometer (PM is de afkorting voor particulate matter).

3.6.3 Gewenste situatie

Doelstellingen 2015

1. De wettelijk toegestane concentraties voor stikstofdioxiden en fijn stof zijn niet overschreden. Bij omvangrijke ruimtelijke ontwikkelingen (zoals de toekomstige uitbreiding van de N18 en grotere nieuwbouwprojecten) wordt onderzocht of er maatregelen getroffen dienen te worden om aan dit doel te voldoen.

Ambitie 2020

1. De wettelijk toegestane grenswaarden voor stikstofdioxiden en fijn stof zijn niet overschreden en waar mogelijk zijn lokale maatregelen getroffen om de luchtkwaliteit te verbeteren om binnen de streefwaarden te blijven.

3.7 Milieuthema Geur

3.7.1 Wettelijke taken en beleid

Landelijk beleid

Het Nederlandse geurbeleid volgt de beleidslijn dat alleen bij geurhinder maatregelen worden getroffen om stankoverlast tegen te gaan.

Nederlandse emissie Richtlijnen Lucht en Activiteitenbesluit

Het uitgangspunt dat is neergelegd in de Nederlandse Emissie Richtlijnen Lucht (NeR), is het bereiken van een acceptabel hinderniveau voor geur. De mate van hinder die nog acceptabel is, wordt vastgesteld door het bevoegd gezag. De NeR bevat onder meer een systematiek waarmee voor individuele bedrijven het acceptabele hinderniveau kan worden vastgesteld. Voor een aantal branches is een immissienorm vastgelegd. Daarnaast bevat de NeR voor een aantal specifieke processen bijzondere regelingen.

Voor bedrijven die vallen onder het Activiteitenbesluit bevat het zorgplichtartikel van het Besluit het volgende kwalitatieve doel: 'het voorkomen dan wel voor zover dat niet mogelijk is het tot een aanvaardbaar niveau beperken van geurhinder'. Het bevoegd gezag kan maatwerkvoorschriften opstellen als er - ondanks het treffen van de in het Activiteitenbesluit opgenomen maatregelen - geen acceptabel hinderniveau wordt gerealiseerd.

Industriële bronnen: Nota Stankbeleid en Brief rijksbeleid

Het beleid voor geur afkomstig van industriële bronnen is verwoord in de Herziene Nota Stankbeleid (1994) en in een brief van het Ministerie van VROM (1995). Volgens de Nota moeten als geurgevoelig objecten worden beschouwd: woonbebouwing, ziekenhuizen, verpleeghuizen, dagverblijven en objecten voor dag- en verblijfsrecreatie (zoals bungalowparken en campings).

Landbouw: Wet geurhinder en veehouderij en Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

Op 1 januari 2007 is de Wet geurhinder en veehouderij in werking getreden. Deze wet is het toetsingskader bij aanvragen van een milieuvergunning door veehouderijen. De veehouderijen moeten voldoen aan individuele wettelijke normen voor de geurbelasting op een geurgevoelig object. De wet biedt de gemeenten de mogelijkheid om, binnen een vastgelegde bandbreedte, een eigen geurbeleid te gaan voeren en daarmee af te wijken van de wettelijke normen. Daarvoor moet op gebiedsniveau worden gezocht naar normen die passen bij de gewenste ruimtelijke ontwikkeling.

Het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij is in 2008 in werking getreden, dat voor heel Nederland invulling geeft aan het algemene emissiebeleid. Het Besluit bevat zogenaamde maximale waarden voor ammoniakemissie en bepaalt dat dierenverblijven, waarvoor emissiearme huisvestingssystemen beschikbaar zijn, emissiearm moeten worden uitgevoerd. Zodoende wordt ook bereikt dat de geuremissie vanuit de stallen minder wordt.

Provinciaal beleid

Het provinciaal geurbeleid is vastgelegd in de Beleidsregels van geurhinder rond inrichtingen bij vergunningverlening en handhaving uit 2002. Het beleid is gedifferentieerd naar de gebieden wonen en werken. De belangrijkste uitgangspunten zijn:

- regelgeving en handhaving van geurhinder;
- voor het terugdringen van geurhinder in de omgeving kan een bewoner of bedrijf in Gelderland in principe rekenen op toepassing van dezelfde regels.

Gemeentelijk beleid

Ten aanzien van geurhinder door industriële bedrijven wordt de NeR toegepast. Voor geurhinder vanuit agrarische bedrijven heeft de gemeente Oost Gelre in 2008 een geurverordening vastgesteld met bijbehorende gebiedsvisie conform wettelijke procedures op basis van de Wet geurhinder en veehouderijen. De geurverordening stelt voor bepaalde gebieden andere dan de wettelijke normen voor de geurbelasting van veehouderijen op geurgevoelige objecten. Het gaat om:

- de bebouwde kom van Groenlo ($5 \text{ ou}_E/\text{m}^3$);
- de bebouwde kom van Livelde en Vragender ($7 \text{ ou}_E/\text{m}^3$).

Voor het overige grondgebied gelden de wettelijke normen.

3.7.2 Huidige situatie en ontwikkelingen

Huidige situatie

Vrijwel alle klachten van inwoners zijn de afgelopen jaren gerelateerd aan geuroverlast door een slachthuis in Groenlo, een leerlooierij, een waterzuiveringsinstallatie en Biologische Industriële Reststoffenverwerking (BIR) in Lichtenvoorde. Klachten ten aanzien van agrarische bedrijven zijn slechts in beperkte mate aanwezig.

In 2008 kwamen er 43 klachten binnen over geurhinder van de in totaal 96 klachten. Dit is een daling van 15 klachten ten opzichte van 2007. De voornaamste reden van deze afname is het overleg tussen de gemeente, inwoners en het slachthuis over de geursituatie bij het slachthuis.

Ontwikkelingen en kansen

Er zijn twee LOG's aangewezen aan de westzijde van de gemeente (zie figuur 3 van Hoofdstuk 2). In en naar de aangewezen LOG's vestigen of verplaatsen zich de komende jaren nieuwe en bestaande intensieve veehouderijen. Er is voor deze gebieden een milieueffectrapportage opgesteld, waarin alle milieueffecten – waaronder geur – in beeld zijn gebracht. De verplaatsing van de intensieve veehouderij naar de negen LOG's in de Achterhoek biedt een oplossing van geurhinder elders in de regio. Uitgangspunt is namelijk dat voldaan moet worden aan de landelijke geurnormen waardoor zelfs daar geen onacceptabele geurhinder mag ontstaan.

Ook leidt het Besluit ammoniakemissies huisvesting veehouderij en de nieuwe dierwelzijnseisen ertoe dat huisvestingsystemen van de meeste varkens- en kippenbedrijven en rundveebedrijven waarvan de koeien het hele jaar op stal staan, per 1 januari 2013 aangepast moeten zijn. Voor die tijd moet de milieuvergunning aangevraagd en verleend zijn. De verwachting is dat veel boeren zullen stoppen als gevolg van dit Besluit, wat gevolgen heeft voor zowel de luchtkwaliteit als de geuroverlast. Hierdoor zal de geurverordening rond 2013 herzien moet worden. Deze verordening moet eerder ook al - mede door de ontwikkelingen rondom de nieuwbouw aan de rand van de kernen - worden geëvalueerd en herzien.

3.7.3 Gewenste situatie

Doelstellingen 2015

1. Ten opzichte van 2009 is de geurbelasting door agrarische bedrijven over de hele gemeente Oost Gelre gezien verbeterd, mede door de ontwikkeling van de LOG's en door de nieuwe dierwelzijnseisen en uitvoering van het Besluit huisvesting.

2. De geurverordening met bijbehorende gebiedsvisie is geëvalueerd en up-to-date. Uitgangspunt hierbij is zo min mogelijk geurbelasting zonder dat de agrarische bedrijven verder beperkt worden.

Ambitie 2020

1. Nergens in de gemeente Oost Gelre is er sprake van onacceptabele geurhinder (op basis van de wettelijke normen), oftewel de eventuele aanwezige geur is tot een minimum beperkt. Dit kan door ofwel bedrijfsverplaatsing ofwel door geurreducerende maatregelen aan de bron.

3.8 Milieuthema Natuur en landschap

3.8.1 Wettelijke taken en beleid

Europees beleid

Europese regelgeving is onder andere vastgelegd in de Vogel- en Habitatrichtlijn. Om de waardevolle natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000, een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. In Nederland gaat het in totaal om 162 Natura 2000 gebieden, die al aangewezen zijn of nog worden.

Landelijk beleid

De basis van het Nederlandse natuurbeleid wordt gevormd door de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), de Natuurbeschermingswet en de Flora- en Faunawet (de Nederlandse vertaling van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn). De EHS is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland.

Provinciaal beleid

De provincie Gelderland voert de regie van het gebiedsgerichte natuur- en landschapsbeleid. In het Gebiedsplan Natuur en Landschap uit 2006 (herzien in 2008) geeft zij aan welke natuur-, bos- en landschapsdoelen zij wil realiseren via de inzet van de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer en de Subsidieregeling Natuurbeheer.

Daarnaast trekt de provincie Gelderland financiële middelen uit om voor de aanpassing aan de klimaatverandering. Zo heeft Gelderland plannen om de komende jaren een koeltepark in elk van de acht Achterhoekse gemeenten aan te leggen. In een koeltepark kunnen inwoners verkoeling vinden tegen de toekomstige hitte door de klimaatverandering. Ook wil zij de natuur – zoals bepaalde ecologische verbindingzones (onderdeel van de EHS) - klimaatbestendig maken met maatregelen voor piekafvoer en nalevering van water bij droogte.

Gemeentelijk beleid

De gemeente Oost Gelre heeft in 2007 een Landschapsontwikkelingsplan (LOP) voor het buitengebied vastgesteld. Bij de uitvoering daarvan wordt een gebiedscommissie die bestaat uit boeren, burgers, vertegenwoordigers van kleine kernen en andere belangengroepen betrokken. Het stedelijk groenbeleid wordt geborgd in de Groenvisie en het Structuurplan, die beide momenteel worden opgesteld. Hierin komen de historische waarden van de kernen centraal te staan (zoals vestigingsstad Groenlo en de 'Circumvallatielinie').

3.8.2 Huidige situatie en ontwikkelingen

Huidige situatie

De natuurwaarden dragen in belangrijke mate bij aan de kwaliteit van het buitengebied van Oost Gelre. Mede door de aanwezigheid van natuurgebieden zijn uitgebreide recreatieve mogelijkheden in het landelijk gebied. Belangrijke natuurwaarden zijn te vinden in het veengebied Vragenderveen (onderdeel van Natura 2000 gebied Korenburgerveen). Een deel van de gemeente is onderdeel van het Nationaal Landschap Winterswijk. Verschillende waterlopen zoals de Groenlose Slinge en de Baakse Beek vormen ook onderdeel van de nationale EHS. Daarnaast zijn er de terrasbeken aan de oostzijde van Lichtenvoorde. Het Waterschap is momenteel bezig met de inrichting van de Ecologische HoofdStructuur en de ecologische verbindingzones (zie thema 'Water').

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen vraagt de gemeente vrijwel altijd om landschappelijke inpassing, zodat ook een kwaliteitswinst wordt geboekt voor het landschap.

Ontwikkelingen en kansen

De belangrijkste opgave voor de komende jaren is het bewaren van de balans tussen de diverse activiteiten en functies van het buitengebied (zoals recreatie, intensieve landbouw, kleinschalige landbouw en natuurwaarden). De opkomst van nevenactiviteiten in het agrarisch gebied – zoals agrarisch natuurbeheer en kleine commerciële activiteiten – biedt hiervoor aangrijpingspunten.

Om te zorgen voor een duurzame ontwikkeling van groen en landschap kan ecologisch groenbeheer, de ontwikkeling van nieuwe landgoederen, natuurlijke begrazing en agrarisch natuurbeheer (zoals onderhoud van bospercelen en houtwallen en ecologisch beheer van bermen) worden gestimuleerd.

Recreatie

Oost Gelre wil de recreatieve functie van het buitengebied uitbreiden (vooral op het gebied van cultuurhistorie), zonder in te zetten op massatoerisme. De gemeente wil graag dat de parken

en plantsoenen in het bebouwd gebied hun gebruiksfunctie behouden, zodat kinderen er kunnen spelen en inwoners of toeristen van rust of een wandeling kunnen genieten. In dit licht zijn twee natuurontwikkelpojecten interessant om te noemen. Als eerste het plan van de provincie om in het Wentholtpark in Lichtenvoorde het natuurbeleving-concept 'Cool Nature' toe te passen. Dit biedt aanknopingspunten voor het uitbreiden van natuur- en milieueducatie (zie thema 'Milieucommunicatie en NME'). Ten tweede is in het gemeentelijk Klimaatprogramma (zie thema 'Klimaat en energie') de realisatie van een 'koeltepark' opgenomen.

Gezamenlijk beheer openbaar groen

Oost Gelre signaleert in de Toekomstvisie een duidelijke kans om het openbaar groen schoon en veilig te houden via gezamenlijk beheer door de gebruikers (inwoners, gemeente en agrariërs).

3.8.3 Gewenste situatie

Doelstellingen 2015

1. Door het realiseren van de maatregelen uit de Groenvisie en het Structuurplan heeft elke kern een uniek duurzaam beplantingsplan.
2. Het openbaar groen wordt op een duurzame wijze beheerd op het gestelde kwaliteitsniveau uit de Groenvisie.
3. Er is een uitvoeringsplan voor gezamenlijk groenbeheer met inwoners en agrariërs opgesteld en gerealiseerd (*Toekomstvisie 2020*).
4. De gestelde doelen uit Landschapsontwikkelingsplan (LOP) ten aanzien van landschap zijn behaald.

Ambities 2020

1. De parken en plantsoenen in het bebouwd gebied zijn schoon en worden regelmatig verzorgd door de gemeente en inwoners (*Toekomstvisie 2020*).
2. Het groen en het landschap in het buitengebied is op een duurzame wijze verder ontwikkeld en wordt regelmatig verzorgd door de gemeente, agrariërs en inwoners. (*Toekomstvisie 2020*).
3. De landbouw is actief bezig met agrarisch natuurbeheer als onderdeel van de eigen bedrijfsvoering (*Toekomstvisie 2020*).

3.9 Milieuthema Klimaat en energie

3.9.1 Wettelijke taken en beleid

Internationaal beleid

Het Kyoto-protocol geldt als aanvulling op het Klimaatverdrag (1992) en is in werking getreden in 2005. Per land gelden verschillende reductiepercentages voor de uitstoot van broeikasgassen: die voor de hele Europese Unie is 8% en die voor Nederland 6%.

Doel van de Europese ambities (2007) is het terugbrengen van de totale uitstoot van CO₂ in 2020 tot 20% onder het niveau van 1990, 20% minder energieverbruik en het stijgen van het aandeel duurzame energie en biobrandstoffen (met respectievelijk 20% en 10%).

Landelijk beleid

Het rijk, de provincies en de gemeenten hebben in 1999 in het Bestuursakkoord Nieuwe Stijl (BANS) afspraken gemaakt over de vermindering van broeikasgassen. De huidige subsidie Stimulering lokale Klimaatinitiatieven (SLoK) is een voortzetting hiervan.

Het overheidsprogramma Meer met minder (initiatief van PeGO, EnergieNed, Bouwend Nederland, UNETO-VNI en Aedes) richt zich op energiebesparing in woningen en gebouwen. Het geeft aan hoe 30% energiebesparing bij 200.000 tot 300.000 woningen en gebouwen per jaar wordt bereikt.

Provinciaal beleid

De provincie Gelderland heeft haar ambities op het gebied van klimaat geconcretiseerd in het Gelders Klimaatprogramma 2008-2011 'Aanpakken en Aanpassen'. Hierin zijn de belangrijke doelen het aanpakken van de energiehuishouding en het verminderen van de CO₂-uitstoot, met een klimaatneutrale energiehuishouding in 2050 als einddoel.

Regionaal beleid

Omdat 'het milieu' niet ophoudt bij de gemeentegrenzen, voeren diverse regio's een regionaal klimaatbeleid. Dit geldt ook voor de Regio Achterhoek, die jaarlijks een werkplan vaststelt. In het plan van 2009 ('Het Volle leven') is een duurzame economie één van de ambities. Als antwoord op de economische crisis van 2009 is het 'Aanvalsplan Achterhoek Authentiek Anders' gepresenteerd. Hierin wordt onder andere ingezet op duurzame producten, processen en sociale verhoudingen.

Op basis van het gezamenlijk opgestelde klimaatprogramma hebben de Achterhoekse gemeenten hun eigen klimaatprogramma opgesteld waarbij het regionale deel de basis vormt. Voor elk project is één van de acht gemeenten (klimaatcoördinator) als verantwoordelijke gemeente aangewezen. Iedere gemeente is zelf verantwoordelijk voor de interne besluitvorming, de subsidieaanvraag, rapportage en verantwoording.

Gemeentelijk beleid

De gemeente Oost Gelre heeft haar klimaatbeleid uitgewerkt in het Klimaatprogramma 2009-2012, een vervolg op het Klimaatplan 2004-2008. Dit programma is regionaal voor alle acht Achterhoekse gemeenten opgesteld, waarbij specifiek voor de gemeente Oost Gelre het project 'duurzame bedrijventerreinen' is toegevoegd. Voor het uitvoeren van de in het programma opgenomen projecten heeft de gemeente subsidie gekregen in het kader van SLoK.

Verder is op basis van een motie die eind 2008 door de gemeenteraad is aangenomen, besloten om in 2009 een nieuw programma 'duurzaamheid' te ontwikkelen. Dit milieubeleidsplan vormt mede de basis voor de uitwerking van dit programma.

3.9.2 Huidige situatie en ontwikkelingen

Huidige situatie

Als gevolg van jarenlange inspanningen heeft het klimaatbeleid een sterke positie in de gemeente Oost Gelre. In het verleden zijn in het kader van BANS al diverse projecten uitgevoerd, zoals de inkoop van groene stroom en verscherpte energieprestaties voor nieuwbouw en bestaande bouw. Daarnaast besteedt de gemeente veel aandacht aan duurzaam inkopen (zie thema 'Interne milieuzorg en duurzaam inkopen').

Windenergie

In samenwerking met de provincie Gelderland en de Regio Achterhoek zijn zoekzones voor het opwekken van windenergie in de regio opgesteld. Op één van deze locaties (nabij Lichtenvoorde op het grondgebied van de gemeente Aalten) is inmiddels een windmolenpark gerealiseerd. De gemeenteraad heeft besloten dat bedrijventerrein Laarberg een geschikte locatie is voor windenergie en er is een start gemaakt om de aanleg bestemmingsplanmatig mogelijk te maken. Het streven op Laarberg is uiteindelijk een vestigingsklimaat met voornamelijk duurzaam ondernemende bedrijven en combinaties met duurzame woningbouw.

Ontwikkelingen en kansen

Recent is regionaal de ambitie uitgesproken om zelfvoorzienend te zijn in 2020. Hiermee wordt bedoeld dat alle energie die binnen de regio gebruikt wordt, duurzaam opgewekt wordt binnen de grenzen van de regio. Deze ambitie is voor Oost Gelre de aanleiding om sterk in te zetten op

de regionale opwekking van duurzame energie (zon, wind, biomassa, aardwarmte, warmte- en koudeopslag, etc.).

De provinciale en landelijke overheid en diverse regio's hebben momenteel een duidelijke focus op 'duurzaamheid'. Hierdoor worden gemeenten gesteund in het uitvoeren van duurzaamheidsmaatregelen met flankerend beleid, zoals subsidieregelingen en communicatie. Dit maakt het voor Oost Gelre eenvoudiger om beleid uit te voeren op het gebied van energiebesparing, duurzame energie en het stimuleren van duurzaam ondernemen.

Intermediaire rol

Gemeenten hebben een belangrijke rol als intermediair dankzij hun contacten met de betrokkenen. Een voorbeeld hiervan is het koppelen van 'warmtezoekers' aan 'warmtevragers' voor het gebruik van restwarmte van bedrijven voor de verwarming van andere bedrijven of van woningen. Voor Oost Gelre is samenwerking met andere partijen een belangrijke kans bij de uitvoering van het Klimaatprogramma. Zo kan zij woningcorporaties uitdagen om nieuwbouwprojecten zo energiezuinig mogelijk uit te voeren en bestaande woningen zo duurzaam en energiezuinig mogelijk te renoveren. Een ander voorbeeld van een interessante gesprekspartner is het Achterhoeks Centrum voor Technologie (ACT). Het ACT ondersteunt de Achterhoekse industrie bij alle soorten vragen op technologisch en bedrijfskundig gebied. Daarbij maakt zij gebruik van de in Oost Nederland aanwezige kennis en brengt vraag en aanbod met elkaar in contact. Het ACT is van en voor ondernemers en heeft een praktische werkwijze ('gewoon doen').

3.9.3 Gewenste situatie

Doelstellingen 2015

1. Alle doelen uit het Klimaatprogramma 2009-2012 zijn gerealiseerd. Met name relevant zijn:
  - Nieuwe woningen worden gebouwd met een energieprestatiecoëfficiënt (EPC) die ten opzichte van het Bouwbesluit 10% verscherpt is.
  - De energetische kwaliteit van de bestaande woningvoorraad, uitgedrukt in het energielabel, is gemiddeld met 1% per jaar verbeterd.
  - De energieprestatiecoëfficiënt (EPC) van alle nieuwbouwprojecten in de gemeente worden gemonitord om de kwaliteit van de EPC toetsing en handhaving te verhogen.
  - Kleinschalige co-vergisting (mest/biomassa) initiatieven worden gestimuleerd door o.a. beleidsregels voor locatiekeuzen.
  - Er is een regionale inzamelstructuur voor knip- en snoeihout.
  - In nieuwbouwwijk De Woerd te Groenlo zijn 46 energiezuinige/ energieneutrale woningen gerealiseerd.

2. Bedrijventerrein de Laarberg is voor 100% van duurzame energie voorzien en er zijn in hoofdzaak bedrijven gevestigd die duurzaam ondernemen als leidraad nemen.
3. De mogelijkheden voor de productie van nieuwe vormen van duurzame energie zijn in samenwerking met de Regio in kaart gebracht en waar mogelijk al in uitvoering.
4. Het in 2009 opgestelde programma Duurzaamheid is uitgevoerd.

Ambitie 2020

1. De gemeente Oost Gelre als geheel is CO₂-neutraal en zelfvoorzienend wat betreft de productie van (duurzame) energie (*Toekomstvisie 2020*).

3.10 Milieuthema Verkeer en vervoer

3.10.1 Wettelijke taken en beleid

Landelijk beleid

De Nota Mobiliteit uit 2004, waarin het Rijk haar visie op verkeer en vervoer verwoordt, vormt het nationale verkeer- en vervoersplan en loopt tot 2020. De Nota Mobiliteit werkt de specifieke uitgangspunten uit de Nota Ruimte nader uit. De Nota Ruimte schetst de ruimtelijke strategie om te komen tot een sterke economie, een veilige samenleving, een goed leefmilieu en aantrekkelijk land.

Provinciaal beleid

De provincie Gelderland heeft het Provinciaal Verkeer en Vervoer Plan (PVVP) opgesteld. Deze heeft een looptijd tot 2014. Hierin wordt een evenwicht gezocht tussen bereikbaarheid, leefomgeving en veiligheid.

Gemeentelijk beleid

Er is een Gemeentelijk Verkeer en Vervoer Plan (GVVP) opgesteld waarin diverse mobiliteitsprojecten zijn opgenomen. Er is geen gemeentelijk beleid geformuleerd waarin gestuurd wordt op verkeersintensiteiten.

3.10.2 Huidige situatie en ontwikkelingen

Huidige situatie

Twee projecten uit het Klimaatprogramma 2009-2012 (zie thema 'Klimaat en energie') hebben betrekking op 'duurzame mobiliteit'. Het eerste project is gericht op het inzichtelijk maken en verbeteren van de energieprestatie van het gemeentelijk wagenpark en het tweede project op het vestigen van minimaal twee aardgastankstations in de Achterhoek.

Ontwikkelingen en kansen

Het opraken van de fossiele brandstoffen en de landelijke aandacht voor duurzame mobiliteit en alternatieve brandstoffen biedt een duidelijke kans om de kwaliteiten 'rust en ruimte' in Oost Gelre voor de toekomst veilig te stellen. Op dit gebied dienen de kansen nog te worden verkend, eventueel in samenwerking met het Achterhoeks Centrum voor Technologie (ACT). De gemeente kan diverse maatregelen treffen die bijdragen aan een duurzame mobiliteit. Gedacht kan worden aan de toepassing van biogas op alle tankstations in de gemeente, een uitbreiding en kwalitatieve verbetering van het wandel- en fietsennetwerk en openbaar vervoer op alternatieve brandstoffen.

3.10.3 Gewenste situatie

Doelstellingen 2015

1. Er is een verkeer- en vervoersbeleid met een uitvoeringsprogramma (inclusief aanleg van wegen) opgesteld, waarvan duurzaamheid en duurzame mobiliteit een integraal onderdeel uitmaakt. Een aantal maatregelen om schone brandstoffen en een vermindering van gemotoriseerd verkeer te stimuleren – zoals stimuleren van het gebruik van alternatieve brandstoffen, verbetering van de fietspaden en uitbreiding van het openbaar vervoer - is getroffen.
2. In samenwerking met andere partijen (bv. het ACT) zijn diverse projecten op het gebied van duurzame mobiliteit uitgevoerd (zie ook thema 'Klimaat en energie').
3. De doelen van de twee projecten met betrekking tot duurzame mobiliteit uit het Klimaatprogramma 2009 - 2012 zijn bereikt. Het betreft het verbeteren van de energieprestatie van het gemeentelijk wagenpark en het realiseren van twee aardgastankstations in de regio Achterhoek, waarbij de voorkeur uitgaat naar minimaal één aardgastankstation in de gemeente Oost Gelre.

Ambities 2020

1. Met een combinatie van maatregelen op het gebied van alternatieve brandstoffen en de vermindering van het autogebruik wordt duurzame mobiliteit gestimuleerd bij de doelgroepen inwoners, bedrijven en de gemeentelijk medewerkers.
2. Er zijn geen knelpunten voor milieu ten aanzien van verkeer en vervoer (zoals geluidoverlast of een verslechtering van de luchtkwaliteit) die de kernkwaliteiten 'rust en ruimte' kunnen aantasten (*Toekomstvisie 2020*).

4. Instrumentele benadering

In het vorige hoofdstuk is de gewenste situatie voor elk van de milieuthema's aangegeven in doelen en ambities. Om de gestelde doelen te bereiken, heeft de gemeente Oost Gelre een aantal middelen op het gebied van beleid en uitvoering tot haar beschikking.

Het gaat om de volgende zes middelen ofwel 'instrumenten':

1. Vergunningverlening
2. Handhaving
3. Milieucommunicatie en Natuur- en Milieueducatie
4. Interne milieuzorg en duurzaam inkopen
5. Ruimtelijke ordening
6. Beheer Openbare Ruimte

Per instrument worden de wettelijke kaders, de huidige situatie en de gewenste situatie beschreven.

4.1 Vergunningverlening

4.1.1 Wettelijke taken en beleid

Landelijk beleid

Bedrijven die voldoen aan de criteria voor een 'inrichting' (Wet milieubeheer) vallen onder het Besluit algemene regels inrichtingen milieubeheer (het Activiteitenbesluit), tenzij het daarvan is uitgezonderd. In dat geval geldt de milieuvergunningplicht, het Besluit landbouw of het Besluit glastuinbouw. Deze bedrijven krijgen alleen voor bepaalde activiteiten of installaties te maken met het nieuwe besluit. Daaronder vallen bijvoorbeeld het wassen van voertuigen, opslag van propaan en enkele lozingsaspecten.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en Omgevingsvergunning

Naar verwachting treedt de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in 2010 in werking. Op basis hiervan wordt ook de omgevingsvergunning ingevoerd. Hiermee voegt VROM de verschillende vergunningen, ontheffingen en andere toestemmingsvereisten voor wonen, ruimte en milieu zoveel mogelijk samen. Het gaat om de Woningwet, Wet milieubeheer, Bouwverordening, Wet verontreiniging oppervlaktewateren, Gebruiksbesluit,

Monumentenwet, Wet geluidhinder, Wet ruimtelijke ordening, Algemene Plaatselijke Verordening en de Natuurbeschermingswet.

Concreet betekent de invoering van de Omgevingsvergunning dat inwoners en bedrijven voor nieuwe activiteiten één vergunning bij één loket kunnen aanvragen.

Gemeentelijk beleid

De gemeente Oost Gelre volgt de landelijke wet- en regelgeving met betrekking tot de bedrijven waarvoor zij bevoegd gezag is. Ze voert ten aanzien van de milieuvergunningverlening geen specifiek beleid op het gebied van milieu en duurzaamheid voor bedrijven.

De projectgroep Omgevingsvergunning heeft in 2009 een implementatieplan opgesteld om de verlening van de Omgevingsvergunning per 1 januari 2010 te waarborgen.

4.1.2 Huidige situatie en ontwikkelingen

Huidige situatie

Er zijn 1.336 bedrijven gevestigd in de gemeente Oost Gelre, waarvan 433 agrarische bedrijven. Met het Implementatieplan Omgevingsvergunning zijn van deze bedrijven de huidige werkprocessen, organisatiestructuur en belangrijkste knelpunten geëvalueerd. Verwacht wordt dat de Wabo ertoe leidt dat 10% van de vergunningaanvragen in Oost Gelre meervoudig (complex) wordt en 90% enkelvoudig.

Ontwikkelingen en kansen

Omgevingsdienst

De gezamenlijke gemeenten (VNG), provincies (IPO) en VROM discussiëren over de mogelijke invoering van de Omgevingsdiensten op het niveau van de veiligheidsregio's. Doelen van deze Omgevingsdiensten zijn: effectievere toepassing van het omgevingsrecht, betere dienstverlening en een grotere professionaliteit.

In een nota van begin 2009 geeft Oost Gelre aan dat zij negatief tegenover de schaalgrootte van de Omgevingsdienst staat.

Omgevingsvergunning

De komst van de Omgevingsvergunning leidt tot de integratie van de relevante beleidsvelden in de vergunningverlening. Dit biedt kansen om milieu en duurzaamheid in een vroegtijdig stadium mee te nemen bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Wijzigingen in de agrarische sector

Verwacht wordt dat de intensieve veehouderij van Oost Gelre in 2020 een verandering heeft doorgemaakt: een groot aantal veehouderijen zal gestopt zijn en de blijvers zullen hun

werkzaamheden opgeschaald hebben. Deze verandering heeft mogelijke gevolgen voor de hoeveelheid benodigde vergunningen in de gemeente Oost Gelre.

Maatwerkvoorschriften vergunningen

Met de invoering van het Activiteitenbesluit (2008) bleven de geluidvoorschriften uit de milieuvergunningen van bedrijven die vóór invoering van het Activiteitenbesluit vergunningplichtig waren, nog drie jaar geldig. Dit betekent dat deze op 1 januari 2011 vervallen en dat er, waar nodig, nieuwe maatwerkvoorschriften moeten worden opgesteld voor de betreffende bedrijven (dit geldt met name voor de geluidgezoneerde bedrijventerreinen).

4.1.3 Gewenste situatie

Doelstellingen 2015

1. De Omgevingsvergunning is volledig geperfectioneerd en de vergunningen worden integraal en digitaal opgebouwd door alle betrokken vakspecialisten (bouwen, milieu, RO en APV).
2. Er is vergunningenbeleid en een bijbehorend uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin onder andere de actualisatie van vergunningen (eenmaal per 10 jaar) is vastgelegd.
3. Per 1 januari 2011 zijn waar nodig de maatwerkvoorschriften voor geluid aangepast van die bedrijven die vóór invoering van het Activiteitenbesluit vergunningplichtig waren.

Ambities 2020

1. Inwoners hebben slechts incidenteel milieuklachten als gevolg van de bedrijvigheid in de gemeente Oost Gelre (*Toekomstvisie 2020*).
2. Het beleid is gericht op geen aanwezigheid van milieubelastende bedrijven in de kernen. Dit kan bereikt worden door verplaatsing van bedrijven naar milieutechnisch gunstige plekken of het toepassen van bronmaatregelen via de best beschikbare technieken (BBT).

4.2 Handhaving

4.2.1 Wettelijke taken en beleid

Via handhaving houdt de overheid toezicht op de naleving van door haar gestelde regels en dwingt deze zo nodig af. Gemeenten zijn verplicht om integraal en programmatisch te handhaven. Doel van integrale handhaving is het verbeteren van de effectiviteit en efficiëntie van de handhaving door samenwerking tussen de verschillende handhavingtaakvelden. Gemeenten dragen hiermee zorg voor een veilige en leefbare omgeving voor haar inwoners.

Landelijk beleid

De diverse landelijke milieuregels waarop gemeenten moeten handhaven liggen op het gebied van:

- bouwen, zoals de energieprestaties van gebouwen uit het Bouwbesluit;
- specifieke thema's, zoals geluid- en luchtnormen voor bedrijven uit het Activiteitenbesluit en de Wet milieubeheer;
- duurzaamheid, zoals de verantwoorde omgang met water, energie, grondstoffen en afvalstoffen door bedrijven uit het Activiteitenbesluit en de Wet milieubeheer.

Gemeentelijk beleid

De gemeente Oost Gelre heeft in 2006 het Beleidsplan integrale handhaving opgesteld, waaraan elk jaar een uitvoeringsprogramma is gekoppeld. Integraal handhaven zorgt in de filosofie van Oost Gelre intern voor betere afstemming en extern voor meer eenduidigheid. Voor de milieuhandhaving bij bedrijven wordt het tweestappen beleid toegepast (controle en hercontrole met eventuele sanctie). Daarnaast handhaaft de gemeente de regels uit haar Algemene Plaatselijke Verordening en de Afvalstoffenverordening met betrekking tot zwerfafval, hondenpoep, graffiti, etc.

In augustus 2008 heeft de Gemeenteraad de handhavingstaken die betrekking hebben op milieu, bouwen, ruimtelijke ordening en de Algemene Plaatselijke Verordening opnieuw geprioriteerd. Prioriteit is toegekend aan onder meer verbranding van afval, hondenpoep, illegaal gebruik van de openbare ruimte en vernieling van gemeentelijk eigendom.

4.2.2 Huidige situatie en ontwikkelingen

Huidige situatie

De handhavingcoördinator kan de integrale aanpak vanuit het handhavingprogramma en de omgevingsvergunning beleidsmatig en programmatisch verder inbedden in de organisatie.

Energiebesparing

Bij milieucontroles bij bedrijven wordt bij ieder bezoek standaard aandacht besteed aan energiebesparing. Acht samenwerkende gemeenten in de Achterhoek zijn gestart met het project Handhaving EPC bij bouwvergunningen (zie thema 'Klimaat en energie' voor het regionaal klimaatprogramma). Uit de in 2008 uitgevoerde nulmeting blijkt dat er in de gemeenten weinig controle uitgevoerd wordt op EPC-berekeningen en op energie-aspecten op de bouwplaats. Hierdoor wordt naar verwachting bij 70% van de opgeleverde bouwprojecten de wettelijke EPC-eis overschreden. Deze situatie geldt ook voor Oost Gelre, waar bij bouwen door een capaciteitstekort tot op heden de prioriteit is uitgegaan naar veiligheid en brandveiligheid en in veel mindere mate naar energieprestaties. In een gezamenlijk rapport van de acht gemeenten wordt beschreven op welke wijze de controle op de EPC verbeterd kan worden, zonder dat dit de gemeenten extra tijd kost. Het rapport geeft een helder beeld van de achtergronden en mogelijkheden en is een aanrader voor andere gemeenten die de EPC-handhaving op een beter peil willen brengen.

Ontwikkelingen en kansen

Het gemeentelijk integraal handhavingsbeleid en de landelijke aandacht voor 'duurzaamheid' bieden aanknopingspunten voor een handhaving op bouwen en milieu die verder gaat dan de wettelijke eisen. Dit biedt de mogelijkheid om in de handhaving bij bedrijven ook extra aandacht te besteden aan de duurzaamheidsonderwerpen, zoals de energieprestaties van woning- en utiliteitsbouw, energiegebruik bij bedrijfsmatige processen, het gebruik van duurzame materialen en hergebruik van afvalstoffen als grondstoffen. De komende jaren richt Oost Gelre zich op een strengere handhaving van energieprestaties (zie ook het Klimaatprogramma 2009-2012).

4.2.3 Gewenste situatie

Doelstellingen 2015

1. Duurzaamheid is een structureel onderdeel van de handhaving op het gebied van bouwen en milieu (via toezichtprotocol en heldere interne afspraken).

2. De doelen uit het Klimaatprogramma ten aanzien van de handhaving op het gebied van bouwen en milieu zijn bereikt (o.a. verscherpte EPC en monitoring EPC nieuwbouw).
3. Geen enkel bedrijf of gebouw in Oost Gelre kan gerekend worden tot de 'achterblijvers' op het gebied van milieu en duurzaamheid.

Ambitie 2020

1. De handhaving op het gebied van bouwen en milieu vormt een sterk fundament voor maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzaam bouwen in de gemeente Oost Gelre.

4.3 Milieucommunicatie en Natuur- en Milieueducatie

4.3.1 Wettelijke taken en beleid

Landelijk Beleid

Milieucommunicatie

Milieucommunicatie wordt ingezet om het gedrag van mensen te beïnvloeden met het streven om het milieu te ontzien en/of te verbeteren. Met het verdrag van Aarhus en de Europese richtlijn "Toegang tot milieu-informatie voor het publiek" zijn de contouren bepaald van de milieu-informatie die actief verspreid moet worden onder het publiek en is de wijze aangegeven waarop dit dient plaats te vinden. Onder meer dienen gemeenten milieu-informatie zoals teksten van wetten, beleidsplannen, verslagen over de toestand van het milieu, vergunningen, milieu- en risico beoordelingen op passende wijze bij te werken, beschikbaar te stellen en te verspreiden (actieve openbaarheid).

Natuur- en Milieueducatie (NME)

Het kabinet heeft vijf speerpunten ten aanzien van Natuur- en Milieueducatie (NME) geformuleerd in de nota 'Kiezen, leren en meedoen' uit 2008. Centraal staan een gezamenlijke agenda, beleven (praktijkervaringen) en bestuurlijke samenwerking.

Jaarlijks stellen VROM en LNV voor de periode 2008 tot 2011 vijf miljoen euro beschikbaar voor de uitvoering van projecten.

Provinciaal beleid

De provincie wil maatschappelijke betrokkenheid, eigen verantwoordelijkheid en inzet van de burgers actief stimuleren en doet dat door (financiële) ondersteuning van activiteiten op het

gebied van leren voor duurzame ontwikkeling (LvDO) en NME. Naast eenmalige projectsubsidies financiert de provincie daartoe het IVN Consulentenschap Gelderland via subsidies. Dit beleid is verwoord in het Gelders MilieuPlan 3.

Gemeentelijk Beleid

De activiteiten en het budget op het gebied milieuvorlichting in Oost Gelre zijn opgenomen in het Milieuwerkprogramma 2009-2012.

4.3.2 Huidige situatie en ontwikkelingen

Milieucommunicatie

De gemeente Oost Gelre voorziet diverse doelgroepen (inwoners, bedrijven, belangengroeperingen en leerlingen/studenten) van informatie over natuur –en milieubeleid via een mix van instrumenten. Voorbeelden zijn brochures en folders (onder meer over handhaving en milieuvergunningen) en publicaties in de plaatselijke bode (Elna en Groenlose Gids) en op de gemeentelijke website.

Natuur- en Milieueducatie (NME)

Een groot deel van de NME-werkzaamheden wordt uitgevoerd door Natuuractiviteiten-centrum De Huusker in Winterswijk, waarmee de gemeente een budgetovereenkomst heeft gesloten. Het centrum verzorgt NME in ieder geval voor primair onderwijs en speciaal onderwijs. Per school verzorgt het centrum jaarlijks minimaal vijf klokuren NME per groep. Daarnaast doet het centrum ook allerlei extra activiteiten zoals een vleermuizentocht en een vogel-teldag. Het centrum werkt samen met diverse grondeigenaren, zoals Natuurmonumenten, Geldersch Landschap, Staatsbosbeheer, Stichting Marke Vragenderveen en enkele landgoedeigenaren. Mede hierdoor is het mogelijk om zeker de helft van de lessen in de bossen en natuurgebieden van de Oost Achterhoek te verzorgen.

Ontwikkelingen en kansen

Ten eerste biedt de maatschappelijke belangstelling voor de kwaliteit van de leefomgeving enerzijds en voor de samenhang tussen natuurbeleving en een goede gezondheid anderzijds mogelijkheden voor Oost Gelre om de natuur op een leuke manier onder de aandacht te brengen.

Een tweede kans ligt in het feit dat de provincie in het kader van het Interreg-project 'Cool Nature' de komende jaren met jongeren avontuurlijke groene plekken wil opzetten. Deze locaties zijn bedoeld om de natuur te beleven via spelen, bewegen en leren. Er zijn plannen om dit concept toe te passen in het Wentholtpark in Lichtenvoorde. Dit biedt kansen voor aansluiting op het gebied van natuur- en milieueducatie.

Ten derde is en blijft 'het goede voorbeeld geven' een belangrijke eerste stap in het beïnvloeden van het gedrag anderen. Communicatie kan worden ingezet om de zichtbaarheid en herkenbaarheid van de diverse positieve inspanningen van de gemeente op het gebied van duurzaamheid te verhogen. Op die manier wordt een proactief signaal afgegeven naar burgers en bedrijven. Aanknopingspunten op het gebied van NME liggen onder meer in het op een ludieke wijze aanbieden van informatie daar waar van maatregelen zijn getroffen (bij bedrijven of op een windmolenpark).

4.3.3 Gewenste situatie

Doelstellingen 2015

1. Inwoners en ondernemers van Oost Gelre zijn op de hoogte gesteld van mogelijkheden om zelf bij te dragen aan doelen op het gebied van duurzaamheid, natuur en milieu. Onder meer is er een project uitgevoerd waarin samen met inwoners en agrariërs de natuur en het landschap in binnen- en buitengebied wordt beheerd (zie thema 'Natuur en landschap').
2. Op een aantal locaties in de gemeente waar concrete duurzame maatregelen zijn getroffen (bijvoorbeeld bedrijventerrein Laarberg) wordt aan inwoners op een leuke en toegankelijke manier informatie over duurzaamheid verstrekt.
3. Het Natuuractiviteitencentrum De Huusker besteedt in haar lesactiviteiten aandacht aan de diverse duurzame maatregelen in Oost Gelre.
4. De gemeente geeft 'het goede voorbeeld' door haar eigen activiteiten en prestaties op het gebied van milieu en duurzaamheid duidelijk te laten zien in haar communicatie aan inwoners en ondernemers.
5. Oost Gelre voert educatieve projecten voor kinderen en volwassenen uit, waarin zij laat zien wat de natuur in het landelijk gebied en de bebouwde kom te bieden heeft (*Toekomstvisie 2020*).
6. De gemeente Oost Gelre bevordert onderwijs over natuur en zorgt er voor dat mensen zich meer bewust worden van de kwetsbaarheid van ons landschap (*Toekomstvisie 2020*).

Ambitie 2020

1. De gemeente Oost Gelre betreft burgers actief bij de invulling van het milieubeleid en levert naast de standaard communicatiemiddelen ook communicatie op maat.

4.4 Interne milieuzorg en duurzaam inkopen

4.4.1 Wettelijke taken en beleid

Landelijk beleid

Behalve de eisen die zijn gesteld in de milieuvergunning, gelden er geen wettelijke verplichtingen voor de interne milieuzorg bij de eigen gemeentelijke gebouwen (zoals het gemeentehuis). Voor duurzaam inkopen door overheden zijn wel doelen gesteld. Bij duurzaam inkopen worden milieucriteria en sociale criteria betrokken bij het inkoopproces. De Rijksoverheid heeft zichzelf tot doel gesteld om in 2010 100% van al haar aankopen duurzaam te doen. Gemeenten streven naar 75% in 2010 en 100% in 2015 en provincies en waterschappen naar minimaal 50% in 2010. Om deze doelen te kunnen realiseren heeft het Rijk het Programma Duurzaam Inkopen opgezet. SenterNovem heeft voor ruim 45 productgroepen (zoals PC's, papier, dienstauto's, etc.) duurzaamheidcriteria opgesteld.

Gemeentelijk beleid

Voor de eigen gemeentelijke gebouwen wordt momenteel gewerkt aan een meerjaren-beheerplan. Hierin wordt onder meer aandacht besteed aan het terugdringen van de kosten voor energie.

De gemeente Oost Gelre heeft in 2008 de Intentieverklaring Duurzaam Inkopen ondertekend, waarmee zij zich committeert aan het landelijk doel voor gemeenten van 75% duurzaam inkopen in 2010 en 100% in 2015. Daarnaast heeft zij in haar Klimaatprogramma 2009-2012 doelen opgenomen voor de interne energiezorg van haar eigen gemeentelijke gebouwen en installaties.

4.4.2 Huidige situatie en ontwikkelingen

Huidige situatie

Milieuzorg eigen gebouwen

Van de 45 gebouwen die de gemeente Oost Gelre in eigendom heeft, zijn er circa 25 interessant (met een voldoende omvang) voor milieu- en energiezorg. Het energieverbruik van alle

gebouwen wordt maandelijks gemonitord. De gemeente heeft veel aandacht voor energiebesparing en neemt de 'Trias Energetica' als uitgangspunt voor haar gebouwen. Dit betekent dat zij achtereenvolgens de volgende drie stappen doorloopt: beperking van de energievraag, gebruik van duurzame energiebronnen en tenslotte het efficiënt gebruik van eindige energiebronnen.

In 2004 is de gemeentewerf opgeleverd met een energienorm die 30% beter was dan verplicht volgens het Bouwbesluit. Daarnaast zijn in 2009 alle daarvoor van toepassing zijnde gemeentelijke gebouwen voorzien van een energielabel (6A, 1B, 3C, 4D, 2E, 4F en 3G labels). Een energielabel is verplicht voor gebouwen met een bepaalde omvang.

De gemeente koopt sinds 2005 in regionaal verband voor 100% groene stroom in.

Duurzaam inkopen

De inkoopcoördinator van de gemeente is verantwoordelijk voor het inbedden van duurzaam inkopen in aanbestedingsprocedures. Dit gebeurt onder meer via interne workshops over dit onderwerp. Het uiteindelijk volgen van de procedures ten aanzien van duurzaam inkopen is een verantwoordelijkheid van de budgethouders.

Ontwikkelingen en kansen

Gemeente moeten eerst zelf het goede voorbeeld geven voordat zij inwoners en het bedrijfsleven kunnen aanzetten tot duurzaam gedrag. Dit uitgangspunt zal Oost Gelre moeten uitdragen door haar eigen acties – ook op het gebied van duurzaam inkopen – te intensiveren en over haar activiteiten en prestaties duidelijk te communiceren (zie ook thema 'Milieucommunicatie en NME'). De komende jaren wordt een aantal nieuwe gemeentelijke gebouwen gebouwd: een zwembad, sporthal en het gemeentehuis. Deze nieuwbouw biedt duidelijke kansen voor milieuwinst (zoals duurzaam bouwen, duurzame energie en hoge energieprestaties).

4.4.3 Gewenste situatie

Doelstellingen 2015

1. 'Duurzaamheid' is een integraal uitgangspunt voor elke keuze met betrekking tot de eigen gemeentelijke gebouwen en installaties. Alle consequenties – zoals die voor milieu, energie, financiën (onderhoud en exploitatie) en praktische bruikbaarheid – worden in samenhang met elkaar in beeld gebracht en in een vroegtijdig stadium met alle relevante betrokkenen besproken.

2. Door het uitvoeren van het gemeentelijk Klimaatprogramma worden de doelen op het gebied van energiebesparing en duurzame energie voor de eigen gemeentelijke gebouwen gerealiseerd. Het gaat om 2% energiebesparing per jaar (middels opzetten energiemanagement en verbetering energielabels) en 100% opwekking en/of inkoop van duurzame energie.
3. Alle nieuwbouw van gemeentelijke gebouwen (zwembad, sporthal, gemeentehuis, e.d.) gebeurt op een duurzame wijze met extra aandacht voor duurzaam bouwen, de opwekking en/of inzet van duurzame energie en de energieprestaties van het gebouw.
4. Alle budgethouders van de gemeentelijke afdelingen maken gebruik van de criteria Duurzaam Inkopen van SenterNovem. Hiervan kunnen zij alleen afwijken bij een duidelijke onderbouwing en in overleg met de inkoopcoördinator.

Ambitie 2020

1. De gemeente Oost Gelre stelt voor haar eigen organisatie en gebouwen strengere doelen dan voor inwoners, bedrijven en andere instellingen. Zij geeft het goede voorbeeld door een goede interne milieuzorg op de eigen gebouwen en installaties en door duurzaam in te kopen.

4.5 Ruimtelijke ordening

3.15.1 Wettelijke taken en beleid

Landelijk beleid

De Nota Ruimte (2006) en de Wet ruimtelijke ordening (vernieuwd in 2008) vormen de belangrijkste kaders voor het Nederlandse ruimtelijk beleid. Hoofddoel is ruimte te scheppen voor de verschillende ruimteveragende functies op het beperkte oppervlak dat ons in Nederland ter beschikking staat. Meer specifiek richt het kabinet zich hierbij op vier algemene doelen: versterking van de Nederlandse economie en concurrentiepositie, bevordering van krachtige steden en een vitaal platteland, waarborging en ontwikkeling van belangrijke (inter)nationale ruimtelijke waarden, en waarborging van de veiligheid.

De Nota Ruimte uit 2006 bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland. Het schept ruimte voor ontwikkeling uitgaande van het motto 'decentraal wat kan, centraal wat moet' en verschuift het accent van het stellen van ruimtelijke beperkingen naar het stimuleren van gewenste ontwikkelingen. De nota ondersteunt gebiedsgerichte

ontwikkeling. De Wet ruimtelijke ordening (Wro) bepaalt hoe ruimtelijke plannen gemaakt of gewijzigd moeten worden. Het regelt daarbij de overheidstaken en de rechten en plichten van burgers, bedrijven en instellingen.

Provinciaal beleid

De provincie heeft haar ruimtelijk beleid vastgelegd in het Streekplan Gelderland, van kracht sinds 2005 en aangevuld met een aantal uitwerkingen. Met de inwerkingtreding van de nieuwe Wro heeft het streekplan de status van Structuurvisie gekregen. Het Streekplan verdeelt Gelderland in drie soorten gebieden. In het 'rode raamwerk' – waartoe ook de landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's) worden gerekend - moet vooral de verstedelijking plaatsvinden. In het 'groen-blauwe raamwerk' geeft de provincie alle ruimte aan natuur. Tenslotte staat het gemeenten vrij om zelf het ruimtelijk beleid te bepalen in het 'multifunctionele gebied'. In het Streekplan is ook de begrenzing en ruimtelijke bescherming van de ecologische hoofdstructuur (EHS) geregeld.

Daarnaast heeft de provincie Gelderland ruimtelijk beleid vastgesteld voor de regio's Achterhoek en Liemers over onder meer waardevolle wateren, weidevogelgebieden, ecologische verbindingszones, grondwaterbeschermingsgebieden en de grenzen van het reconstructiegebied.

Gemeentelijk beleid

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Wro hebben gemeenten een grotere eigen verantwoordelijkheid in het afhandelen van hun lokale zaken. In 2006 heeft Oost Gelre de Nota 'Kleine kernen gemeente Oost Gelre' vastgesteld. De twee doelen van deze nota zijn het in stand houden van de leefbaarheid, vitaliteit en eigen identiteit van de kernen en het behouden van de bestaande korte lijnen in de relatie tussen burger en bestuur. Begin 2009 is de nieuwe integrale 'Woonvisie Oost Gelre. Waar de Achterhoek wordt beleefd!' vastgesteld. Daarnaast zijn er bestemmingsplannen voor het hele grondgebied. De actualisering van het bestemmingsplan buitengebied wordt in 2009 voorbereid en het geactualiseerde bestemmingsplan voor de kern van Lichtenvoorde is in 2009 in procedure gegaan.

4.5.2 Huidige situatie en ontwikkelingen

Huidige situatie

Er zijn diverse bouwplannen in Oost Gelre (o.a. in de kernen Lichtenvoorde, Groenlo, Zieuwent en Harreveld). Milieu vormt structureel onderdeel van de ambtelijke advisering betreffende deze plannen en ook bij andere beleidsontwikkeling en planvorming.

Ontwikkelingen en kansen

Relevante ontwikkelingen op het gebied van ruimtelijke ordening en milieu zijn:

- toenemende beëindiging van agrarische bedrijven;
- omzetten van vrijkomende agrarische bebouwing naar woningen;
- groei van nevenactiviteiten zoals kamperen bij de boer of een kaasboerderij;
- eerder genoemde intensivering van de landbouw in de LOG's (zie figuur 3 in hoofdstuk 2);
- nieuwbouw van woonwijken en bedrijventerreinen.

De belangrijkste kans ligt in het structureel betrekken van duurzaamheidsaspecten bij de inrichting van gebieden zoals nieuwbouwlocaties of bedrijventerreinen (zoals de tweede fase van Laarberg). Gedacht kan worden aan duurzaam bouwen, de opwekking en afzet van duurzame energie, het beperken van overbodige mobiliteit en het inrichten van woonwijken met voldoende groen en speelplaatsen voor kinderen.

De toenemende druk op de ruimte leidt tot conflicten tussen verschillende functie. Zo bevinden zich aan de oostzijde van de gemeente nabij het Natura 2000 gebied Korenburgerveen en Zwillbrocker Venn een behoorlijk aantal (intensieve) veehouderijen. Dit geeft met name problemen op het gebied van verzuring en ammoniakdepositie. Daarnaast kan de concentratie in de twee aangewezen LOG's leiden tot mogelijk nieuwe knelpunten ter plekke met betrekking tot de ammoniakdepositie en geuroverlast.

Tenslotte wordt het een uitdaging om de doelen van bescherming van de bewoners en gebruikers van het buitengebied en de concentratie van intensieve veehouderijen in de LOG's in elkaar te schuiven. Dit wordt mede veroorzaakt door de toename van het gebruik als woonhuis van voormalige boerderijen. Dit heeft gevolgen voor de verhouding agrarisch gebruik en wonen in het buitengebied (bijvoorbeeld in verband met de perceptie van geuroverlast).

4.5.3 Gewenste situatie

Doelstellingen 2015

1. Duurzaamheid wordt structureel in een vroegtijdig stadium geïntegreerd in ruimtelijke plannen dankzij een 'toetsingskader duurzaamheid' voor deze plannen.
2. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen worden de diverse belangen (groen, ruimte, economisch, gezondheid, veiligheid, duurzaamheid, etc.) blijvend op een structurele en integrale wijze in een vroegtijdig stadium afgewogen.

Ambitie 2020

1. De gemeente Oost Gelre is en blijft een aantrekkelijke gemeente om in te wonen en te werken, onder meer door de groene en ruime leefomgeving (*Woonvisie 2009*). Concreet betekent dit dat door toepassing van een 'goede ruimtelijke ordening' voor alle inwoners een goed en gezond leefmilieu gegarandeerd kan worden. Nieuwe knelpunten worden voorkomen en waar nodig worden bestaande knelpunten weggenomen.

4.6 Beheer Openbare Ruimte

4.6.1 Wettelijke taken en beleid

Landelijk beleid

Onderhoud wegen

Het landelijk beleid op het gebied van het onderhoud van wegen is gericht op het verbeteren van de bereikbaarheid van Nederland (tegengaan van files van kwaliteitsverbetering van rijkswegen).

Zwerfafval

Sinds 2007 hebben overheid en bedrijfsleven de krachten gebundeld tegen het zwerfafvalprobleem in het Impulsprogramma zwerfafval 2007-2009. Het doel van het programma is om Nederland zichtbaar en meetbaar schoner te maken. Preventie en innovatie, handhaving en slim en effectief opruimen zijn de drie peilers. Onderdeel van het programma vormt de Subsidieregeling Aanpak Zwerfafval.

Onkruidbestrijding

Emissies door (chemische) onkruidbestrijding worden beperkt met de volgende richtlijnen uit 2006 van het Landelijk Bestuur Overleg Water:

- Verplichte toepassing preventieve maatregelen bij aanleg en beheer van verhardingen;
- Verplichte toepassing emissiebeperkende maatregelen bij gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen op verhardingen;
- Verplichte certificering bij gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen op verhardingen;
- Verbod op gebruik van bestrijdingsmiddelen op verhardingen binnen de in de Kaderrichtlijn Water aangegeven gebieden.

Gemeentelijk beleid

Onderhoud wegen

Het gemeentelijk Wegenbeleidsplan uit 2008 formuleert kwaliteitsniveaus op een aantal, vooral uitvoeringsgerichte onderwerpen. De streefqualiteit voor asfaltverhardingen ligt op het onderhoudsniveau R⁴. Voor elementenverhardingen is het onderhoudsniveau vastgesteld op R-

Zwerfafval en hondenpoep

In de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) uit 2008 zijn verplichtingen voor inwoners en bedrijven opgenomen met betrekking tot het tegengaan van zwerfafval en hondenpoep in de openbare ruimte.

Het hondenpoepbeleid van de gemeente bestaat uit de aanwijzing van een aantal hondenuitlaatstroken, de aanleg van hondentoiletten en de aanwezigheid van diverse automaten met zakjes voor hondenpoep. Daarnaast is vastgelegd dat er geen hondenpoep mag liggen op parkeerplaatsen en openbare wegen binnen de bebouwde kom (inclusief goot) en bermen, openbaar groen of plantsoen en groenvoorzieningen.

4.6.2 Huidige situatie en ontwikkelingen

Huidige situatie

Onderhoud wegen

Jaarlijks wordt een globale visuele inspectie van het wegennet uitgevoerd om de kwaliteit van het areaal te bepalen. Onderhoud geschiedt op basis van technische noodzaak.

Zwerfafval en hondenpoep

De buitendienst van de gemeente houdt de openbare ruimte schoon. Daarnaast zijn er twee Buitengewoon OpsporingsAmbtenaren aangewezen om te handhaven op de naleving van de voorschriften uit de APV. Tevens zijn er vijf milieutoezichthouders die bestuursrechtelijk actief zijn op dit gebied.

Ontwikkelingen en kansen

Door diverse uitbreidingsplannen neemt het areaal aan verhardingen in de komende jaren toe met ongeveer 3% (nieuwbouwwijk Flierbeek en uitbreiding van bedrijventerrein Laarberg). Er komt maatschappelijk gezien steeds meer weerstand tegen het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen bij beheer van onkruid.

---

⁴ R staat voor 'referentieniveau', waarbij de belasting op het milieu conform wettelijke eisen is.

Een kans voor Oost Gelre is gelegen in de huidige, landelijke, focus op de kwaliteit van de leefomgeving. Hierop kan zij aansluiten in het streven naar een openbare ruimte die 'schoon, heel en veilig' is als het gaat over straatmeubilair, verlichting, hondenpoep, graffiti, zwerfafval, etc.

4.6.3 Gewenste situatie

Doelstellingen 2015

1. De gemeente Oost Gelre maakt geen gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen op verhardingen.
2. Het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte van Oost Gelre met betrekking tot 'schoon, heel en veilig' blijft ten minste gelijk. Waar mogelijk wordt dit zelfs beter.
Dit betekent een voortzetting van het huidige onderhoudsniveau van specifieke elementen in de openbare ruimte (zoals wegen, verlichting, straatmeubilair en openbaar groen) en van het beheer van en toezicht op verontreinigingen (zoals hondenpoep, zwerfafval en graffiti) in stand wordt gehouden.

Ambitie 2020

1. De inwoners van Oost Gelre vinden de openbare ruimte van hun gemeente een prettige omgeving om te zijn.

5. Omgevingsgerichte uitwerking

Binnen de gemeente Oost Gelre bestaan diverse gebieden die de komende jaren om specifieke aandacht vragen. Gedacht kan worden aan de ontwikkeling van recreatie, bedrijvigheid en woningbouw. Om het milieubeleid te koppelen aan de uitvoering is een vroegtijdige integratie van deze ontwikkelingen en de kansen die deze ontwikkelingen opleveren in de gewenste situatie voor dat gebied nodig.

Voor diverse thema's – zoals externe veiligheid, geluid, geur en natuur en landschap (uitvoering Reconstructie) - wordt al een gebiedsgerichte aanpak gehanteerd. Dit hoofdstuk werkt een integrale omgevingsgerichte benadering van het milieubeleid verder uit.

Vier deelgebieden

Dit hoofdstuk gaat in op vier deelgebieden in de gemeente:

- bestaande woonwijken;
- nieuwbouw (inclusief inbreidingslocaties);
- bedrijventerreinen;
- buitengebied.

Indien de situatie van het gebied afwijkt van de situatie in de hele gemeente, is een korte kenschets van het deelgebied weergegeven met de ontwikkelingen en kansen die relevant zijn voor dat gebied. Net als voor de milieuthema's en instrumenten is per deelgebied de gewenste situatie aangegeven in doelen voor 2015 en ambities voor 2020.

Ruimtelijke ontwikkelingen in de deelgebieden

In paragraaf 2.2.2 van dit Milieubeleidsplan is een aantal ruimtelijke ontwikkelingen genoemd: de tracéverlegging of -verbreding van de N18, de ontwikkeling van de twee landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's) aan de westzijde van de gemeente, de groei van het aantal woningen in Oost Gelre en de economische groei (gestimuleerd door het revitaliseren van bestaande bedrijventerreinen en de uitbreiding van het regionale bedrijventerrein de Laarberg met 35 hectare).

5.1 Bestaande woonwijken

5.1.1 Kenschets

De gemeente Oost Gelre heeft ongeveer 30.000 inwoners, die grotendeels zijn verdeeld over een achttal woonkernen. In 2008 bevonden zich 11.518 woningen in de gemeente, waarvan de meeste in de kernen Groenlo (4.078) en Lichtenvoorde (5.172) staan. Deze woningvoorraad dateert voornamelijk uit de jaren 1960 tot 1970.

Foto 1: Bestaande woonwijk in Groenlo

5.1.2 Kansen en ontwikkelingen

Huidige technologische ontwikkelingen op het gebied van energie en klimaat bieden zeker kansen voor woonwijken. De mogelijke toepassing van zonnecellen op daken en het verbeteren van de energetische kwaliteit van woningen via na-isolatie zijn hier goede voorbeelden van (zie thema 'Klimaat en energie').

Verder wordt in Lichtenvoorde het Wentholtpark in Lichtenvoorde en het park 'de Grolse weiden' in Groenlo ontwikkeld als Koeltepark. Dit geeft ruimte voor burgers om groen/water te beleven en voor directe ontspanning vlak bij huis. Dit sluit weer aan bij de toenemende maatschappelijke aandacht voor 'leefbaarheid, gezondheid en recreatie'.

De uitbreiding van de N18 kan een negatief milieueffect hebben voor inwoners van de bestaande woonwijken, zoals de lucht- en geurkwaliteit, de geluidbelasting en een toename van risicovol vervoer van gevaarlijke stoffen.

5.1.3 Gewenste situatie

Doelstellingen 2015

1. In de woningen van de centrumgebieden van Oost Gelre (kernen van Lichtenvoorde en Groenlo) en in de woonwijken staat het begrip 'duurzaamheid' centraal.
2. Inwoners kunnen 'stil' wonen in Oost Gelre (hinderlijk geluid ontbreekt), doordat de gemeente Oost Gelre de akoestische kwaliteit voor de gebiedstypen 'woongebied', 'woonwerkgebied' en 'centrumgebied' borgt.
Hiertoe zijn streefwaarden (ondergrens), grenswaarden (bovengrens) en plafondwaarden (5 tot 10 dB(A) boven grenswaarden) gedefinieerd (*Geluidbeleid gemeente Oost Gelre, 2008*).
3. In alle woonwijken wordt voldaan aan de ambitie 'veilig wonen' uit de Beleidsvisie Externe Veiligheid. Hierbij gaat het om het voorkomen van risico's, met name voor die woonwijken die grenzen aan industrie- en bedrijventerreinen.
4. In de bebouwde kommen wordt voldaan aan geurnormen uit de Wet geurhinder en veehouderijen en de geurverordening.
5. Het effect van de uitbreiding van de N18 en de invulling van de LOG's op de woonwijken is onderzocht en wordt meegenomen in definitieve besluitvorming in bestemmingsplannen.

Ambitie 2020

1. Oost Gelre staat voor 'schitterend wonen in een schitterende natuur' met aandacht voor rust, ruimte en duurzaam gebruik van de ruimte. Inwoners genieten van het goede leven in combinatie met kleinschalig, groen en duurzaam wonen (*Toekomstvisie 2020*).

5.2 Nieuwbouw

5.2.1 Kenschets

De afgelopen jaren zijn jaarlijks gemiddeld 80 nieuwe woningen aan de voorraad toegevoegd. Dit komt overeen met ongeveer 0,7% van de woningvoorraad. De meeste nieuwbouw vond plaats in Groenlo. In 2000/2001 is er een piek in de nieuwbouwproductie geweest.

Foto 2: Nieuwbouwwijk Flierbeek in Lichtenvoorde

5.2.2 Kansen en ontwikkelingen

Huidige technologische ontwikkelingen op het gebied van energie en klimaat biedt kansen voor nieuwbouw in Oost Gelre. Enkele voorbeelden zijn de mogelijkheden tot de bouw van 'nulenergiewoningen', de toepassing van zonnecellen en groene daken. Nieuwbouwprojecten bieden mogelijkheden voor een duurzame innovatieve inrichting door de bewoners zelf. Dit soort autonome ontwikkelingen bieden voor de gemeente kansen om aan te sluiten door bijvoorbeeld een duurzame inrichting van de openbare ruimte (zoals veel groen en ruimte in nieuwe wijken, ecologisch groenbeheer, gebruik van duurzame materialen bij speelplaatsen, etc.).

Daarnaast kan Oost Gelre inspelen op de klimaatverandering bij nieuwbouwwijken door de wateropslag en afvoer te optimaliseren. Zo wordt al standaard het hemelwater afgekoppeld van het riool en kan er in de toekomst gedacht worden aan het toepassen van groene daken.

5.2.3 Gewenste situatie

Doelstellingen 2015

1. Nieuwe woningen in Oost Gelre zijn standaard gebouwd volgens de principes van duurzaam bouwen en maken gebruik van nieuwe duurzame toepassingen.
2. Nieuwe inwoners kunnen 'stil' wonen in Oost Gelre (hinderlijk geluid ontbreekt), doordat de gemeente Oost Gelre de akoestische kwaliteit voor de gebiedstypen 'woongebied, 'woonwerkgebied' en 'centrumgebied' 'borgt'.
Hiertoe zijn streefwaarden (ondergrens), grenswaarden (bovengrens) en plafondwaarden (5 tot 10 dB(A) boven grenswaarden) gedefinieerd (*Geluidbeleid gemeente Oost Gelre, 2008*).
3. In alle woonwijken wordt voldaan aan de ambitie 'veilig wonen' uit de Beleidsvisie Externe Veiligheid. Hierbij gaat het om het voorkomen van risico's, met name voor die woonwijken die grenzen aan industrie- en bedrijventerreinen.
4. In de bebouwde kommen wordt voldaan aan geurnormen uit de Wet geurhinder en veehouderijen en de geurverordening.
5. In de handhaving op het gebied van bouwen wordt structureel aandacht besteed aan de energieprestaties van nieuwe woningen (zie voor een uitwerking het thema 'Klimaat en energie' en het instrument 'handhaving').

Ambitie 2020

1. In Oost Gelre is één groot nieuwbouwproject gerealiseerd met duurzame toepassingen, dat een voorbeeld vormt voor de Regio Achterhoek.

5.3 Bedrijventerreinen

5.3.1 Kenschets

De gemeente Oost Gelre bevat 175 ha goed ontsloten bedrijventerrein. Het grootste in oppervlakte is het regionale bedrijventerrein de Laarberg. Dit terrein is bedoeld om bovenlokale bedrijven veelal een grotere ruimtevraag te kunnen huisvesten.

Foto 3: Bedrijventerrein de Laarberg

5.3.2 Kansen en ontwikkelingen

De nationale politieke en maatschappelijke aandacht voor duurzaam en verantwoord ondernemen biedt kansen. De gemeente kan Oost Gelre op de kaart zetten en aantrekkelijk maken door bedrijven aan te trekken die duurzaam ondernemen hoog in het vaandel hebben staan.

Huidige technologische ontwikkelingen op het gebied van klimaat en energie biedt kansen voor bedrijventerreinen. Plannen voor windenergie op de Laarberg en de potentie van alternatieve energiebronnen, zoals co-vergisting van biomassa en mestfracties, zijn hier voorbeelden van (zie thema 'Klimaat en energie').

SER-ladder bij nieuwe bedrijventerreinen

De Sociaal Economische Raad (SER) introduceerde in 1999 de SER-ladder, bedoeld als hulpmiddel bij de besluitvorming om ruimtelijke mogelijkheden zorgvuldig af te wegen en zo optimaal mogelijk te benutten. De ladder bestaat uit drie stappen:

- gebruik de ruimte die al beschikbaar is gesteld voor een bepaalde functie of door herstructurering beschikbaar gemaakt kan worden;
- maak optimaal gebruik van de mogelijkheden om door meervoudig ruimtegebruik de ruimteproductiviteit te verhogen;
- indien het voorgaande onvoldoende soelaas biedt, is de optie van uitbreiding van het ruimtegebruik aan de orde. Daarbij dienen de verschillende relevante waarden en belangen goed te worden afgewogen in een gebiedsgerichte aanpak.

De ministers van Ruimte en Milieu en van Economische Zaken zijn van plan om de SER-ladder als wijze van motivering op te nemen voor de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen in een nieuwe AMvB.

5.3.3 Gewenste situatie

Doelstellingen 2015

1. Oost Gelre is voor bedrijven een aantrekkelijke gemeente om zich te vestigen. Blijvende zelfstandigheid en een gunstig klimaat voor ondernemen en werken wordt geborgd door revitalisering van industrieterreinen, verbeterde mobiliteit en innovaties voor duurzaam ondernemen.
2. Inwoners kunnen 'stil' wonen en werken in Oost Gelre (hinderlijk geluid ontbreekt), doordat de gemeente Oost Gelre de akoestische kwaliteit voor de gebiedstypen 'woon-werkgebied', 'bedrijventerrein' en 'industrieterrein (zone)' borgt.
Hiertoe zijn streefwaarden (ondergrens), grenswaarden (bovengrens) en plafondwaarden (5 tot 10 dB(A) boven grenswaarden) gedefinieerd (*Geluidbeleid gemeente Oost Gelre, 2008*).
3. Op alle bedrijventerreinen wordt voldaan aan de ambitie 'ruimte voor industrie' uit de Beleidsvisie Externe Veiligheid. Deze gebieden bieden maximale ruimte voor bedrijven, waarbij aan de wettelijke minimumeisen wordt voldaan. Een hoger beschermingsniveau dat ten koste gaat van de ontplooiingsruimte voor bedrijven wordt onwenselijk geacht.

4. Bij de mengvorm tussen wonen en industrie wordt voldaan aan de ambitie 'ruimte voor wonen en bedrijvigheid uit de Beleidsvisie Externe Veiligheid. Dit gebied is een veilige plek om te werken, wonen, winkelen en recreëren en wordt ook zo ervaren door de gebruikers. Binnen de wettelijke kaders kunnen bedrijven zich vestigen en activiteiten ontplooiën, terwijl bezoekers en bewoners van dit gebied daarvan geen schadelijke gevolgen mogen ondervinden.
5. Bij de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen wordt de SER-ladder toegepast.

Ambities 2020

1. Bedrijven zien de gemeente Oost Gelre als een belangrijke sparringpartner met betrekking tot de invulling van het concept 'duurzaam ondernemen' (Toekomstvisie 2020).

5.4 Buitengebied

5.4.1 Kenschets

Van de 11.011 hectare die Oost Gelre groot is, bestaat een aanzienlijk deel uit buitengebied. Het buitengebied wordt gekenmerkt door een combinatie van agrarische bedrijvigheid (433 agrarische bedrijven), natuur en cultuurhistorie. Belangrijke natuurwaarden zijn te vinden in het veengebied Vragenderveen (onderdeel van Natura 2000 gebied Korenburgerveen), veenputten gelegen nabij het Zwillbrocker Venn en in en rondom de terrasbeken aan de oostzijde van Vragender. Tevens is in het oosten van de gemeente een deel van het Nationaal Landschap Winterswijk gelegen.

In het buitengebied is sprake van een relatief hoge ammoniakdepositie, veroorzaakt door het grote aantal veehouderijen nabij het Vragenderveen en het Zwillbrocker Venn (Duitsland). Hierdoor is er sprake van overbelaste situatie ten aanzien van verzuring op dit gebied, die door de aanwijzing van de LOG's maar ten dele wordt opgelost.

Foto 4: Buitengebied

5.4.2 Kansen en ontwikkelingen

De opkomst van de agrarische nevenactiviteiten biedt kansen voor een gezonde economie en kleinschalige landschapsbeleving (streekproducten, kamperen, fietsen, etc.). De gemeente Oost Gelre draagt haar steentje hieraan bij door te investeren in kleinschalige recreatieve voorzieningen en door haar cultuurhistorisch erfgoed te bewaken. De komende jaren is er veel aandacht voor Groenlo als vestingstad, met bijbehorende omliggende Circumvallatielinie. De cultuurhistorische recreatieve educatie (met als centraal thema de 80-jarige oorlog) wordt - samen met het flankerend beleid - op basis het bestuurlijk ambitiedocument 'Groenlo: vestingstad op weg naar 2027' verder uitgewerkt.

Het is mogelijk dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied de milieukwaliteit, landschappelijke kwaliteit en (relatieve stilte en duisternis) verstoort. Daarom wil Oost Gelre de milieueffecten van grote ruimtelijke ontwikkelingen goed onderzoeken en meenemen bij de besluitvorming.

Daarnaast kan de gemeente stimuleren dat vrijkomende biomassa uit het buitengebied, zoals het gemeentelijk snoeihout of hout van landschapsbeheer, wordt ingezet voor duurzame energieopwekking (co-vergisting).

5.4.3 Gewenste situatie

Doelstellingen 2015

1. In het buitengebied staan de kernkwaliteiten 'rust en stilte' (*Toekomstvisie 2020*) en 'duisternis' centraal.
Om deze doelstelling te bewaken worden de milieueffecten van alle grote ruimtelijke ontwikkelingen onderzocht en meegenomen in de besluitvorming.
2. Inwoners kunnen 'stil' wonen en recreëren in Oost Gelre (hinderlijk geluid ontbreekt), doordat de gemeente Oost Gelre de akoestische kwaliteit voor de gebiedstypen gebiedstypen 'natuurgebied', 'recreatie extensief' en '(intensief) agrarisch gebied' borgt. Hiertoe zijn streefwaarden (ondergrens), grenswaarden (bovengrens) en plafondwaarden (5 tot 10 dB(A) boven grenswaarden) gedefinieerd (*Geluidbeleid gemeente Oost Gelre, 2008*).
3. In het gehele buitengebied wordt voldaan aan de ambitie 'landelijk gebied' uit de Beleidsvisie Externe Veiligheid. Veilig wonen is belangrijk, terwijl er ook enige ruimte geboden aan bedrijven die qua aard en karakter aan het buitengebied zijn gebonden.
4. Er is een goede balans tussen de diverse functies van het buitengebied, zoals agrarische en andersoortige bedrijvigheid, recreatie, natuur en woningbouw/aanwijzing van agrarische bebouwing naar burgerwoningen.

Ambities 2020

1. Het cultuurlandschap van Oost Gelre is aantrekkelijk en authentiek (*Toekomstvisie 2020*). Dit betekent dat natuurbeleving samen gaat met cultureel erfgoed en dat natuur en historisch belangrijke elementen zijn in bezoekersarrangementen.

6. Meerjarenprogramma

Dit hoofdstuk bevat het Meerjarenprogramma, dat tot 2015 invulling geeft aan de geformuleerde doelstellingen voor alle thema's, instrumenten en deelgebieden. In de vorm van concrete projecten en/of activiteiten wordt beschreven op welke wijze Oost Gelre de gestelde doelen gaat bereiken. Daar waar knelpunten ontstaan in het realiseren van de doelen, biedt het Meerjarenprogramma een oplossing.

Het benodigd budget en de personeelsinzet voor de uitvoering van de opgenomen projecten en activiteiten worden in de diverse werkprogramma's en afdelingsplannen verder uitgewerkt.

Thema/instrument/ deelgebied	Knelpunt	Activiteit	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Thema 1: Afval	n.v.t.	opstellen gemeentelijk afvalbeleidsplan met uitwerking doelen LAP	x	x				
	n.v.t.	uitvoeren gemeentelijk afvalbeleidsplan		x	x	x	x	x
	n.v.t.	stimuleren afvalpreventie inwoners en bedrijven (zie instrument 'Milieucommunicatie en NME')	x	x	x	x	x	x
	n.v.t.	opstarten gesprekken met ROVA duurzaam aanbesteden afvalinzameling en verwerking	x					
	n.v.t.	met relevante partijen overleggen over en gebruiken van SenterNovem-criteria duurzaam inkopen (zie instrument 'duurzaam inkopen en milieuzorg')	x	x	x	x	x	x
Thema 2: Bodem	n.v.t.	implementatie Bbk door opstellen regionale bodemfunctiekaart	x	x				
	n.v.t.	implementatie Bbk door opstellen regionale Nota bodembeheer	x	x				
	n.v.t.	implementatie Bbk door actualiseren bodemkwaliteitskaart	x	x				
	n.v.t.	in kaart brengen alle bodemverontreiniginglocaties	x	x				
	n.v.t.	maken afspraken met provincie over uitwisseling bodemgegevens	x	x				
	momenteel vindt geen integrale handhaving grondverzet plaats	opnemen handhaving grondverzet in toezichtprotocol integrale handhaving	x	x				
	n.v.t.	verder optimaliseren bodeminformatiesysteem en GIS-applicatie op internet				x	x	x
	n.v.t.	opstellen Nota met invulling aan duurzaam bodembeheer en Lokale Bodem Ambities		x				
	n.v.t.	inventariseren verwachte grondstromen bij uitbreiding N18	x	x				
	n.v.t.	opstellen criteria voor onder meer duurzaamheid bij grondverzet nav uitbreiding N18	x	x				
	n.v.t.	opstellen en uitvoeren implementatieplan duurzame inrichting voormalige stortplaatsen				x	x	x
	momenteel geen beleid tav bodemonderzoek gemeentelijke grondtransacties	ontwikkelen protocol met werkwijze voor gemeentelijke grondtransacties	x	x				

Thema/instrument/ deelgebied	Knelpunt	Activiteit	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Thema 3: Water	toename hevige regenval (door klimaatverandering) in combinatie met toename verhard gebied (leidt tot afname vasthouden van water)	uitvoeren maatregelen tbv duurzame inrichting waterhuishouding (zoals langer vasthouden regenwater via bv groene daken)	x	x	x	x	x	x
		in kaart brengen knelpunten waterhuishouding als gevolg van klimaatverandering	x					
		onderzoeken mogelijkheden waterberging binnen/nabij gemeentegrenzen		x				
	n.v.t.	uitvoeren en actualiseren gemeentelijk rioleringsplan	x	x	x	x	x	x
Thema 4: Geluid	n.v.t.	inventariseren gevoelige geluidobjecten (met name in centrum) en treffen van gepaste maatregelen (BBT)	x	x	x	x	x	x
	n.v.t.	uitvoeren gemeentelijk gebiedsgericht geluidbeleid	x	x	x	x	x	x
	n.v.t.	Evalueren en eventueel aanpassen 12-dagenregeling	x	x				
	n.v.t.	uitvoeren zonebeheer bedrijventerreinen	x	x	x	x	x	x
	mondigere inwoners	continueren goede klachtenafhandeling (incl. terugkoppeling)	x	x	x	x	x	x
Thema 5: Externe veiligheid	n.v.t.	uitvoeren gemeentelijke Beleidsvisie Externe Veiligheid	x	x	x	x	x	x
	ontbreken transport en buisleidingen in beleidsvisie EV	integreren transport en buisleidingen in gemeentelijke Beleidsvisie Externe Veiligheid	x	x				
Thema 6: Lucht	n.v.t.	monitoren wettelijk toegestane concentraties stikstofdioxiden en fijn stof	x	x	x	x	x	x
	n.v.t.	bij omvangrijke ruimtelijke ontwikkelingen onderzoeken of maatregelen moeten worden genomen om aan normen te voldoen	x	x	x	x	x	x
	n.v.t.	waar relevant, treffen lokale maatregelen zoals verbeteren verkeersdoorstroming en stimuleren alternatieve brandstoffen (zie thema 'Verkeer en vervoer')	x	x	x	x	x	x
Thema 7: Geur	n.v.t.	realiseren en inrichten landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's)	x	x				
	n.v.t.	opzetten communicatie met agrarische bedrijven over Besluit huisvesting	x	x				
	n.v.t.	actualiseren geurverordening met gebiedsvisie obv evaluatie	x			x		
	nieuwbouw in buurt van geurcontour slachthuis	bekijken mogelijkheden om knelpunten door nieuwbouw nabij slachthuis te voorkomen	x	x				
Thema 8: Natuur / landschap	n.v.t.	uitvoeren Groenvisie	x	x	x	x	x	x
	n.v.t.	uitvoeren Structuurplan	x	x	x	x	x	x
	n.v.t.	met inwoners en agrariërs opstellen uitvoeringsplan en realiseren minimaal 1 project voor duurzaam en gemeenschappelijk groenbeheer	x	x	x	x	x	x
	bepaalde invloed op participatie inwoners en agrariërs	stimuleren via heldere en doelgroepgerichte communicatie (zie instrument 'Milieucommunicatie en NME')	x	x	x	x	x	x
	n.v.t.	uitvoeren Landschapsontwikkelingsplan	x	x	x	x	x	x

Thema/instrument/ deelgebied	Knelpunt	Activiteit	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Thema 9: Klimaat / energie	n.v.t.	uitvoeren Klimaatprogramma 2009-2012 (o.a. duurzame energie en energiebesparing bij bestaande bouw en nieuwbouw)	x	x	x			
	n.v.t.	actualiseren en uitvoeren nieuw Klimaatprogramma			x	x	x	x
	n.v.t.	uitvoeren programma duurzaamheid	x	x	x	x	x	x
	n.v.t.	stimuleren gebruik van duurzame energie en duurzaam ondernemen op Laarberg middels overleg met/faciliteren van ondernemers (zie ook instrument 'Milieucommunicatie en NME' en deelgebied 'bedrijventerreinen')	x	x	x	x	x	x
	n.v.t.	inventariseren en uitvoeren regionale mogelijkheden voor nieuwe vormen van duurzame energie	x	x	x	x	x	x
	gebrek aan kennis over klimaat en energie (intern)	verzorgen opleidingen en trainingen van gemeentelijke organisatie (bij voldoende budget)	x	x	x	x	x	x
	gebrek aan kennis over klimaat en energie (extern) in combinatie met principe Not-In-My-Backyard (NIMBY)	verspreiden praktische informatie onder ondernemers en inwoners (zie instrument 'Milieucommunicatie en NME')	x	x	x	x	x	x
bundelen kennis en ervaring in regionale kennispool ter ondersteuning van bedrijven		x	x	x	x	x	x	
beperkte financiële middelen bij gemeente en andere betrokkenen	benadrukken lange-termijn-denken bij gemeentelijke besluitvorming (exploitatie, cost of ownership)	x	x	x	x	x	x	
	initieëren afspraken tussen banken, bedrijven en gemeenten over duurzame en energiezuinige maatregelen (bv voordelige leningen)	x	x					
	volgen ontwikkelingen mbt en gebruiken van subsidies en informatie hierover verspreiden	x	x	x	x	x	x	
	Europese en landelijke wetgeving die indruist tegen lokale belangen	op regionaal niveau lobbyen om lokale belangen te beschermen	x	x	x	x	x	x
Thema 10: Verkeer / vervoer	duurzaamheid momenteel geen belangrijk uitgangspunt voor keuzes	actualiseren verkeer en vervoerbeleid met uitvoeringsprogramma met duurzame mobiliteit als uitgangspunt	x	x				
	n.v.t.	betrekken andere partijen, zoals ACT, bij uitvoeren projecten duurzame mobiliteit	x	x	x	x	x	x
	n.v.t.	uitvoeren Klimaatprogramma 2009-2012 (duurzame mobiliteit: aardgasstations, gemeentelijk wagenpark)	x	x	x			
Instrument 1: Vergunning-verlening	n.v.t.	invoeren omgevingsvergunning (o.a. digitaal opbouwen door vakspecialisten)	x	x				
	n.v.t.	opstellen en uitvoeren Vergunningenbeleid met uitvoeringsprogramma		x	x	x	x	x
	kwetsbaarheid in gemeentelijke organisatie door deregulering en ontwikkeling regionale uitvoeringsdiensten (minder vergunningverleners)	bewerkstelligen van meer samenwerking op regionaal niveau, waarbij de ontwikkeling van regionale uitvoeringsdiensten kritisch op de voet worden gevolgd	x	x	x			
	n.v.t.	opstellen nieuwe maatwerkvoorschriften geluid bij relevante bedrijven	x					
Instrument 2: Handhaving	ontbreken van heldere interne afspraken en	vastleggen afspraken en verantwoordelijkheden m.b.t. integrale handhaving in toezichtprotocol	x					

Thema/instrument/ deelgebied	Knelpunt	Activiteit	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	verantwoordelijkheden							
	n.v.t.	structureel handhaven op duurzaamheid bij bouwen en milieu middels toezichtprotocol	x	x	x	x	x	x
	n.v.t.	uitvoeren Klimaatprogramma 2009-2012 (handhaving energieprestaties gebouwen/EPC)	x	x	x			
	n.v.t.	monitoren milieuprestaties bedrijven en ondernemingen om achterblijvers te identificeren en aan te spreken	x	x	x	x	x	x
	n.v.t.	structureel en doelgroepgericht communiceren (zie instrument 'Milieucommunicatie en NME')	x	x	x	x	x	x
	gebrek aan kennis (intern)	verzorgen opleidingen en trainingen van gemeentelijke organisatie (bij voldoende budget)	x	x	x	x	x	x
Instrument 3: Milieucommuni- catie en NME	beperkte invloed gemeente op participatie van inwoners en bedrijven	via milieucommunicatieplan gestructureerd, op maat en doelgroepgericht communiceren met burgers en ondernemers over onderwerpen uit Milieubeleidsplan	x	x	x	x	x	x
		treffen informatieve voorzieningen op plaatsen met duurzame activiteiten (bv bij Laarberg of Huusker)	x	x	x	x	x	x
	n.v.t.	basisonderwijs stimuleren tot en faciliteren bij structureel aanbieden van NME in lesprogramma	x					
	n.v.t.	uitvoeren educatieve projecten voor kinderen en volwassenen met andere partijen (scholen, IVN, De Huusker, etc)	x	x	x	x	x	x
Instrument 4: Milieuzorg /duurzaam inkopen	budgetverantwoordelijk heid ligt niet bij afzonderlijke afdelingen	uitvoeren project milieuzorg op afdelingen (bv inzichtelijk maken gebruik papier, energie, ed en belonen van milieuwinst per afdeling)	x	x				
	gebouwenbeheer ligt bij vakafdelingen ipv bij centrale gebouwen- beheerder	uitvoeren project energiezorg op afdelingen (bv inzichtelijk maken energiegebruik per 1 m ² en belonen gebouw met grootste energievermindering)	x	x	x	x		
	n.v.t.	uitvoeren Klimaatprogramma 2009-2012 (duurzaam inkopen en energiegebruik eigen gebouwen)	x	x	x			
	n.v.t.	waar mogelijk toepassen principes van duurzaam bouwen in gemeentelijke nieuwbouw of verbouw	x	x	x	x	x	x
	n.v.t.	herhalen workshop duurzaam inkopen		x		x		x
	n.v.t.	jaarlijks monitoren gebruik criteria duurzaam inkopen door alle budgethouders	x	x	x	x	x	x
	n.v.t.	communiceren over eigen activiteiten mbt milieu/duurzaamheid en resultaten (zie instrument 'Milieucommunicatie en NME')	x	x	x	x	x	x
Instrument 5: Ruimtelijke ordening	conflicten tussen functies door toenemende druk op ruimte	ontwikkelen toetsingskader duurzaamheid bij ruimtelijke ontwikkelingen	x	x				
		vroegtijdig afwegen diverse gebruiksfuncties in ruimtelijke planvorming	x	x	x	x	x	x
		communiceren over milieueffecten van ruimtelijke ontwikkelingen zoals geuroverlast in buitengebied door LOG (zie instrument 'Milieucommunicatie en NME')	x	x	x	x	x	x
	onduidelijkheid over milieueffecten bij grote ruimtelijke ontwikkelingen	inrichten projectgroep om milieueffecten uitbreiding N18 te onderzoeken	x	x				
inrichten projectgroep om milieueffecten van ontwikkeling LOG's te onderzoeken		x						
Instrument 6: Beheer Openbare	n.v.t.	gebruiken van niet-chemische bestrijdingsmiddelen op verhardingen	x	x	x	x	x	x

Thema/instrument/ deelgebied	Knelpunt	Activiteit	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Ruimte	n.v.t.	continueren huidig beheer openbare ruimte en waar nodig identificeren/uitvoeren verbeterpunten	x	x	x	x	x	x	
	onvoldoende onderhoudsbudget voor behoud gestelde kwaliteitsniveau	verzorgen van politieke besluitvorming over gestelde kwaliteitsniveau openbare ruimte versus beschikbare budgetten		x					
Deelgebied 1: Bestaande woonwijken	n.v.t.	communiceren met inwoners over duurzaamheidsmaatregelen (zie instrument 'Milieucommunicatie en NME')	x	x	x	x	x	x	
	n.v.t.	uitvoeren Klimaatprogramma 2009-2012 (energiebesparing, koelteparken)	x	x	x				
	n.v.t.	uitvoeren gemeentelijk gebiedsgericht geluidbeleid	x	x	x	x	x	x	
	n.v.t.	uitvoeren gemeentelijke Beleidsvisie Externe Veiligheid	x	x	x	x	x	x	
	n.v.t.	uitvoeren geurverordening en treffen van maatregelen bij overschrijding	x	x	x	x	x	x	
	n.v.t.	onderzoeken milieueffecten van uitbreiding N18 en van LOG's (zie instrument 'Ruimtelijke ordening')	x	x					
Deelgebied 2: Nieuwbouw	n.v.t.	uitvoeren Klimaatprogramma 2009-2012 (verbeteren energieprestaties EPC, nul-energiewoningen, duurzaam bouwen)	x	x	x				
	n.v.t.	gericht communiceren over duurzaamheidsmaatregelen aan nieuwe huiseigenaren en projectontwikkelaars in Oost Gelre (zie instrument 'Milieucommunicatie en NME')	x	x	x	x	x	x	
	n.v.t.	uitvoeren gemeentelijk gebiedsgericht geluidbeleid	x	x	x	x	x	x	
	n.v.t.	uitvoeren gemeentelijke Beleidsvisie Externe Veiligheid	x	x	x	x	x	x	
	n.v.t.	uitvoeren geurverordening en treffen van maatregelen bij overschrijding	x	x	x	x	x	x	
	n.v.t.	handhaven energieprestaties nieuwbouw (zie instrument 'handhaving')	x	x	x	x	x	x	
	beperkte financiële middelen		financieel stimuleren duurzame maatregelen door projectontwikkelaars en huiseigenaren (bv via leges)	x	x	x	x	x	x
			stimuleren co-sponsoring door bedrijfsleven bij duurzame maatregelen bij nieuwbouw	x	x	x	x	x	x
			uitvoeren relevante acties van thema 'Klimaat en energie'	x	x	x	x	x	x
	demografische ontwikkelingen (effecten door vergrijzing, krimp ed)		analyseren bouwplannen en bestaande woningvoorraad (functie, type) op effecten voor milieubelasting (bv door vroegtijdige sloop)		x	x			
Deelgebied 3: Bedrijventerrein	n.v.t.	continueren revitalisering bedrijventerreinen	x	x	x	x	x	x	
	n.v.t.	uitvoeren relevante acties bij thema 'Klimaat en energie'	x	x	x	x	x	x	
	n.v.t.	uitvoeren Klimaatprogramma 2009-2012 (duurzame bedrijventerreinen)	x	x	x				
	n.v.t.	uitvoeren gemeentelijk gebiedsgericht geluidbeleid	x	x	x	x	x	x	
	n.v.t.	uitvoeren gemeentelijke Beleidsvisie Externe Veiligheid	x	x	x	x	x	x	

Thema/instrument/ deelgebied	Knelpunt	Activiteit	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	n.v.t.	uitvoeren geurverordening	x	x	x	x	x	x
	n.v.t.	toepassen SER-ladder bij nieuwe bedrijventerreinen	x	x	x	x	x	x
Deelgebied 4: Buitengebied	conflicten tussen functies door toenemende druk op ruimte	uitvoeren relevante acties instrument 'Ruimtelijke ordening'	x	x	x	x	x	x
	n.v.t.	uitvoeren gemeentelijk gebiedsgericht geluidbeleid	x	x	x	x	x	x
	n.v.t.	uitvoeren gemeentelijke Beleidsvisie Externe Veiligheid	x	x	x	x	x	x